

GÖTEBORGS UNIVERSITET
Institutionen för globala studier

Examensarbete i Internationella relationer
Bachelor Thesis in International Relations

Somaliska pirater – ett mycket litet problem
– En undersökning av Sveriges arbete gällande frågan om
somaliska pirater under 2009-2010

Johan Bard

Vårterminen 2013

Handledare: Thord Janson

Examinator: Joakim Berndtsson

GÖTEBORGS UNIVERSITET

English title: Somali Pirates – A Tiny Problem.

A study of the Swedish efforts concerning the matter of Somali pirates during 2009-2010.

Abstract:

During 2009-2010 Sweden participated in an international military operation whose intention, according to the Swedish news media, was to fight Somali pirates. The purpose of this thesis is to study various decisions and documents behind the Swedish efforts, both military and foreign aid, regarding the matter of Somali pirates during the years 2009-2010 and analyze the results using an interpretation of the security-development-nexus-theory.

The method used is text analysis based on the hermeneutic idea of understanding and interpretation. The thesis studies the international resolutions and national decisions that lead to the military operations in the Gulf of Aden and also the international strategies and national approaches regarding Sweden's assistance in the development of Somalia.

The theoretical section contains an interpretation of the vast security-development-nexus-theory. The concepts of security and development are first presented separately and then collectively in terms of military security, societal security, economic security, regime security and human security.

Thereafter follows a study of the decisions and documents behind Sweden's military, political, diplomatic and economical role in the security and development of Somalia. Beyond the military operations in the Gulf of Aden during 2009-2010 Sweden had a well-established cooperation with Somalia regarding development and worked actively together with other states to create multilateral aid strategies for Somalia. It is, however, difficult to say how the Swedish efforts relate to the security-development-nexus-theory since different interpretations result in different understandings. A benevolent interpretation results in the understanding that the Swedish efforts in Somalia both strengthened and complemented each other in a satisfactory manner. Still, the question remains whether this understanding has had any impact on the matter of Somali pirates and once again different interpretations result in different understandings. With the understanding that the phenomenon Somali pirates only is a product of a fragile state, with extensive poverty and unemployment, one can conclude that Swedish efforts had a positive effect on the matter. The results are, on the other hand, based on benevolent interpretations and further research is therefore needed to assess their legitimacy.

Nyckelord: Somalia, Somaliska pirater, Adenviken, EU NAVFOR, Operation Atalanta, Internationella relationer, Bistånd, Security-development-nexus

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	1
1.1 Bakgrund	1
1.2 Problemformulering och frågeställning	2
1.3 Avgränsningar	3
1.4 Tidigare forskning och etik	4
1.5 Disposition	5
2. Metod	6
2.1 Val av metod	6
2.2 Metodförklaring	7
2.2.1 Hermeneutik som textanalytisk metod.....	7
2.3 Materialval och -diskussion	9
3. Somalia och pirater – en överblick.....	11
3.1 Somalias historia	11
3.2 Piraterna utanför Somalias kust.....	13
4. Ett perspektiv på security-development-nexus-teorin.....	15
4.1 En modern teori med många förgreningar	15
4.2 Säkerhetsbegreppet.....	15
4.3 Säkerhet och utveckling – två sidor av samma mynt	17
4.4 Teorin i praktiken	19
5. Sveriges engagemang i Somalia 2009-2010	21
5.1 Marina insatser	21
5.2 Contact Group on Piracy off the Coast of Somalia.....	23
5.3 Strategier för utveckling i Somalia.....	24
6. Analys.....	29
6.1 Sveriges arbete berörande somaliska pirater åren 2009-2010.....	29
6.2 Perspektivet security-development-nexus appliceras.....	31
7. Avslutning	33
7.1 Slutsatser	33
7.2 Slutdiskussion.....	34
7.2.1 Är somaliska pirater ett problem?	34
7.2.2 Vad mer kan man säga?	35
8. Källförteckning.....	38

Fotnoter märkta med * är att betrakta som e-källor och finns förtecknade under "Elektroniska källor" i den ordinarie källförteckningen.

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Somaliska pirater är ett begrepp som under det senaste årtiondet dykt upp i Sverige och som har rotat sig bland det svenska folket. Man kan med förhållandevis stor säkerhet säga att det idag finns få nyhetsföljande personer i Sverige som inte hört talas om de beväpnade personer som utanför Afrikas horn bordar fartyg, kidnappar besättningspersonal och begär lösensummor i miljonklassen.

Svenskarnas kännedom om begreppet *somaliska pirater* kan förklaras genom nyhetsmediernas intresse för fenomenet men samtidigt kan man inte utesluta betydelsen av att Sverige åren 2009-2010 deltog i EU NAVFOR Somalia, en operation även känd som Operation Atalanta. Denna multilaterala militära insats bildades utifrån FN:s säkerhetsråds resolution 1816 och syftade till att hjälpa Somalias övergångsregering att bekämpa piratattacker och väpnade överfall utanför Somalias kust. Insatsens uppdrag har sedermera utökats i takt med att fler resolutioner berörande Adenviken och Somalias territoriella vatten tagits fram av FN:s säkerhetsråd.

Att Sverige bidrar med militära medel i beskyddande och fredsbevarande multilaterala insatser tillhör inte någon ovanlighet, Sveriges första internationella truppinsats genomfördes redan 1956. Men just denna insats blir särskilt intressant i ljuset av de orsaker, bland annat desperat fattigdom, som ligger bakom existensen av *somaliska pirater* och det internationella samfundets påtryckningar berörande den drabbade handelstrafiken i Adenviken. Vad man måste fråga sig är om det är möjligt att påverka desperat fattigdom genom multilaterala militära medel allena och om Sverige arbetat bi- eller multilateralt för att på andra sätt motverka förekomsten av *somaliska pirater*. För gemene man kan det även bli intressant att se ifall de hundratals miljoner av offentliga skattemedel som insatserna kostade stöddes av något mer konstruktivt arbete än att rikta vapen mot *somaliska pirater* i Adenviken.^{1 2}

¹ * Försvarsmaktens årsredovisning 2009, sid. 85.

² * Försvarsmaktens årsredovisning 2010, sid. 83.

1.2 Problemformulering och frågeställning

Inom freds- och utvecklingsforskningen och forskningsområdet internationella relationer använder man sig emellanåt av begreppet *security-development-nexus*. Detta är en mycket bred teori som inte bara problematiserar begreppen säkerhet och utveckling utan tittar närmare på begreppens symbiotiska förhållande. Mycket kortfattat kan man säga att teorin går ut på att utveckling utgör grunden för verklig säkerhet och vice versa. För att kunna hjälpa en stat, eller ett område, som befinner sig i ett utsatt läge måste man alltså ha en bred palett av säkerhets- och utvecklingsinsatser som bygger på varandra.

Med teorin *security-development-nexus* som utgångspunkt blir frågan om den svenska militära insatsen för att bekämpa *somaliska pirater* extra intressant. Man kan fråga sig vad Sverige samtidigt hade intentionen att göra för att skapa en positiv samhällsutveckling i Somalia. För att undersöka dessa intresseområden används hermeneutik som en textanalytisk forskningsmetod. Avsikten är att titta närmare på besluten och dokumenten bakom Sveriges militära insatser utanför Somalias kust 2009-2010 samt de eventuella utvecklingsprojekt som under samma tidsperiod syftade till att motarbeta förekomsten av *somaliska pirater*. Avsikten är vidare att undersöka hur väl de två undersökningsområdena samverkade, överlappade och kompletterade varandra genom att analysera resultatet utifrån ett *security-development-nexus*-perspektiv, alltså en tolkning av *security-development-nexus*-teorin.

Syftet med denna uppsats är således att först undersöka det arbete Sverige hade för avsikt att utföra med föresats att motarbeta förekomsten av *somaliska pirater* under åren 2009-2010 och sedan utifrån ett *security-development-nexus*-perspektiv bedöma hur väl intentionerna bakom de svenska insatserna samverkade, överlappade och kompletterade varandra.

Frågeställningen för denna uppsats är:

- Hur arbetade Sverige säkerhets- och utvecklingsmässigt gällande frågan om *somaliska pirater* åren 2009-2010?
- Hur väl, utifrån ett *security-development-nexus*-perspektiv, samverkade, överlappade och kompletterade besluten och dokumenten bakom de svenska insatserna varandra gällande frågan om *somaliska pirater* åren 2009-2010?

1.3 Avgränsningar

Det finns givetvis många svenska fredsbevarande insatser som hade varit intressanta att titta närmare på utifrån ett *security-development-nexus*-perspektiv men det finns flera skäl till att Somalia 2009-2010 är särskilt intressant. Dels är hela frågan om *somaliska pirater* problematisk eftersom det historiskt sett handlar om lokala fiskare som på mycket kort tid förlorat möjligheten att bedriva sin verksamhet.³ Dels har staten Somalia med sin politiska kollaps och olika folkgrupper befunnit sig i ett unikt läge under en mycket lång tid vilket gör alla insatser intressanta. Slutligen är det första gången som svenska flottan deltar i en internationell fredsbevarande insats vilket bara i sig självt är intressant.

Denna uppsats fokuserar på de beslut och dokument som ligger bakom Sveriges arbete gällande *somaliska pirater* under 2009-2010. En undersökning av de faktiska resultaten av Sveriges arbete skulle kräva omfattande fältstudier med resor, intervjuer och observationer på plats. Inte nog med att det saknas resurser för en undersökning av denna magnitud, det hade dessutom varit mycket farligt med tanke på det aktuella säkerhetsläget i Somalia.

Det hade givetvis varit intressant att titta på besluten och dokumenten bakom Sveriges hela samarbets- och biståndshistoria gällande Somalia utifrån ett *security-development-nexus*-perspektiv men det skulle kräva mycket mer tid och resurser än de som finns tillgängliga. Därför kommer denna uppsats fokusera på de år då Sverige de facto bidrog med militära medel för att bekämpa piratattacker och motarbeta väpnade överfall utanför Somalia kust.

Utöver Sveriges, och delvis även EU:s, arbete gällande *somaliska pirater* finns det många andra grupperingar och institutioner som arbetat med samma fråga, bland annat FN:s många olika organ. Att försöka sig på ett heltäckande globalt perspektiv gällande denna fråga hade varit högst intressant men är inte möjligt i denna uppsats.

Undersökningen i denna uppsats tittar delvis närmare på Sveriges bidrag till Somalias utveckling i form av utbetalat bistånd under 2009 och 2010. Detta kan vara problematiskt av minst två anledningar. För det första ges en del av Sveriges bistånd till multilaterala organisationer som till exempel FN:s livsmedelsprogram, Världsbanken och Internationella Rödakorskommittén. Att ta reda på hur mycket av Sveriges bidrag till dessa organisationer som gått till ett specifikt land skulle kräva resurser som inte finns till hands i detta fall. För det

³ Samatar, Said S., "An open letter to Uncle Sam: America, pray leave Somalia to its own devices" i Hesse, Brian (red.): *Somalia: State Collapse, Terrorism and Piracy* (2011), sid. 69ff.

andra finns det NGO:s som vidarebefordrar finansiering till syskon-, dotter- och partnerorganisationer. För att i detalj kunna ta reda på vad pengarna använts till skulle det krävas en undersökning som följer vartenda öre från Sveriges statsbudget till slutgiltigt projekt. På grund av resursbrist är detta dock inte någon möjlighet.

1.4 Tidigare forskning och etik

Forskning om den moderna piratverksamheten ur ett globalt perspektiv pekar särskilt ut vattnen utanför Indonesien, Nigeria, Somalia, Tanzania, Peru, Bangladesh och Malaysia. Samma forskning pekar på att antalet incidenter världen över ökat, bland annat på grund av ökad kommersiell havstrafik, höjda globala matpriser, ökad arbetslöshet lokalt, en enorm svart marknad för vapen och stöldgods, statlig korruption samt många stater som inte har resurser nog att bekosta en välfungerande kustbevakning.⁴ Samtidigt som man kan se en ökning misstänker man att många misslyckade piratangrepp inte rapporteras då rederierna i det längsta vill undvika höjda försäkringspremier. Detta är högst bekymmersamt då samma forskning menar att den moderna piratverksamheten utgör stora och komplicerade risker för mänsklig, politisk, ekonomisk och miljömässig säkerhet.⁵

Enligt en inlägga från en forskare på The Institute of Defence and Strategic Studies vid Nanyang Technological University i Singapore kan världens piratincidenter delas in i fyra kategorier: Stöld (ett stillastående fartyg bordas med avsikten att stjäla pengar och värdesaker), rån (ett fartyg bordas med avsikten att stjäla pengar, värdesaker, utrustning och utvalda delar av lasten), kapning (ett fartyg bordas med avsikten att under falsk identitet styra det i hamn och sälja lasten på den svarta marknaden) och kidnappning (ett fartyg bordas med avsikten att styra det i hamn och kräva rederiet på lösensumma för fartyget, lasten och den ursprungliga besättningen).⁶ Dessa fyra kategorier är givetvis inte helt skilda från varandra utan kan innehålla inslag av varandra, bland annat kan ett kidnappat fartyg bli tömt på pengar och värdesaker.

Utöver ett antal politiska pressmeddelanden och en minnesbok finns det inte så mycket skrivet om just Sverige och fenomenet *somaliska pirater*, befintlig forskning i just detta område går det knappt att tala om. Det verkar inte heller finnas någon välavgränsad forskning som

⁴ * Chalk, Peter, *The maritime dimensions of international security*, sid. 10ff.

⁵ Ibid. sid. 14ff.

⁶ * Raymond, Catherine Z., *Piracy in Southeast Asia*, sid. 4ff.

specifikt undersökt svensk-somaliska relationer. Däremot finns det en hel del forskning om den somaliska statens historia och dess prekära situation däri *somaliska pirater* ofta omnämns, forskning som denna uppsats har för avsikt att återkomma till under kapitel 3.

Utöver detta finns det en hel del forskning som behandlar svenska insatser utomlands, däribland Kongo, Kosovo och Liberia. Denna forskning blir dock svår att använda då det varken finns några större likheter emellan de nämnda operationerna eller mellan dem och den situation Somalia befinner sig i. Fenomenet *somaliska pirater* och användandet av den svenska flottan är, i brist på andra ord, unikt i svensk historia. Med stöd i denna tidigare forskning utgör denna uppsats ett mycket litet bidrag i ett relativt outforskat område där just de svensk-somaliska relationerna står i centrum.

Denna uppsats innehåller mycket textanalytiska tolkningar som kräver ett visst mått av forskningsetik, bland annat gällande plagiering och transparens. Av denna anledning har forskningen bedrivits med Vetenskapsrådets rekommendationer om god forskningssed som grund.⁷

1.5 Disposition

Frågeställningen i denna uppsats är tudelad och därför är undersökningen utförd och presenterad stegvis. Det första steget tar upp två områden där det första området presenterar besluten och dokumenten bakom Sveriges militära insatser utanför Somalias kust 2009-2010. Det andra området presenterar på ett liknande sätt besluten och dokumenten bakom Sveriges utvecklingsarbete i Somalia som under samma tidsperiod strävat efter att motarbeta förekomsten av *somaliska pirater*. Först efter att detta behandlats följer det andra steget där resultatet från det tidigare steget presenteras, diskuteras och analyseras utifrån ett tidigare presenterat *security-development-nexus*-perspektiv. Syftet med denna uppdelning är att undersökningen skall bli tydligare samt att uppsatsen skall bli mer pedagogiskt användbar.

⁷ Hermerén, Göran, m.fl., *God forskningssed* (2011).

2. Metod

2.1 Val av metod

För att få svar på den typ av forskningsfråga som ställs i denna uppsats krävs rimligtvis någon form av kvalitativ ansats. Den kvantitativa forskningen saknar helt enkelt den öppenhet och de tolknings- och värderingsmöjligheter som kvalitativ forskning erbjuder. Kvalitativ forskning är dock inte helt utan problem och beskylls gärna för att vara för subjektiv och i sina slutsatser. Detta kan motverkas genom att klargöra att det inte är meningen att undersökningen skall komma med några universella svar och att den inte kommenterar någonting annat än just det undersökta området just vid det tillfälle då det undersökts. Att klargöra en sådan sak gör inte en undersökning mindre intressant och dess innehåll kan såväl stödja som avfärda tidigare forskning, eller rent av bidra med ytterligare ett perspektiv inom den undersökta frågan.

I denna uppsats kommer kvalitativ textanalys användas som undersökningsmetod eftersom den kan anses ge det bästa möjliga resultat i förhållande till undersökningsobjekten. Med en förankring i akademiska texter samt offentligt material från myndigheter blir resultatet väl grundat i både forskning och samhälle. Det finns dock en risk att undersökningens resultat blir för akademiskt och verklighetsfrånvänt eftersom det saknar den personliga koppling man hade kunnat få genom att använda alternativa undersökningsmetoder. Man skulle till exempel kunna intervjua aktuell myndighetspersonal istället för att utgå ifrån offentligt material men risken är då stor att det insamlade materialet skulle bestå av personliga reflektioner kring det offentliga material som finns att tillgå. Detta skulle kunna vara intressant i sin egen rätt men hjälper inte till att svara på den aktuella forskningsfrågan. Att intervjua *somaliska pirater*, hjälparbetare i Somalia och sjömän ur svenska flottan skulle onekligen ge ett väldigt intressant material att utgå ifrån men som tidigare nämnts är en sådan process är inte resursmässigt försvarbar. Det är heller inte tydligt ifall materialet skulle vara relevant i förhållande till forskningsfrågan då denna kretsar kring aktuella beslut och dokument. Olika observationsmetoder faller bort av samma skäl som intervjuer, det är inte resursmässigt försvarbart och materialet skulle med stor risk vara irrelevant för forskningsfrågan.

2.2 Metodförklaring

Kvalitativ forskning kräver tolkning vilket leder till att man alltid kommer att se spår av undersökarens erfarenheter, fördomar och tankar i det slutgiltiga resultatet. Det är alltså ofta svårt att garantera validiteten i kvalitativ forskning, särskilt då något skall jämföras och värderas. Man kan befästa resultatets validitet och motverka problematiken med tolkning genom att sikta på att ha en hög begreppsvaliditet, resonemangsvaliditet och reliabilitet i sitt forskande.⁸ Med en hög begreppsvaliditet menas att man operationaliserar de begrepp som används genom att tydligt definiera dem. Med en hög resonemangsvaliditet menas att det finns en tydlig röd tråd mellan de analytiska tankegångarna och de resultat som undersökningen landar i. Med en hög reliabilitet menas att uppsatsförfattaren så tydligt som möjligt måste åskådliggöra de metoder, resonemang och tankegångar som genomsyrat undersökningen och lett fram till resultaten. Om läsaren kan följa uppsatsförfattarens varje steg, och därigenom skulle kunna utföra en likadan undersökning, har man möjligheten att presentera en hög reliabilitet.

2.2.1 Hermeneutik som textanalytisk metod

Textanalys är ett samlingsbegrepp för ett flertal olika vetenskapliga undersökningsmetoder. I fallet för denna uppsats är det mest lämpligt att genomföra en systematiserande textanalys vars syfte blir att klargöra de intentioner som återfinns i besluten och dokumenten bakom den svenska militära insatsen utanför Somalias kust samt i besluten och dokumenten bakom Sveriges utvecklingsarbete i Somalia 2009 och 2010. Den valda textanalytiska metoden är hermeneutik, den anses vara ”*relevant för samhällsvetenskaperna därför att en hel del av dessa ämnens datamaterial består av meningsfulla fenomen, exempelvis handlingar, muntliga yttranden och texter*”.⁹

Till att börja med bör man vara medveten om att det är något förenklande att tala om hermeneutiken som en fristående textanalytisk arbetsmetod. En mer korrekt beskrivning skulle kunna vara att hermeneutiken är en ”*tolkningslära som reflekterar över tolkningen, både som allmänmänskligt fenomen och som metod för förståelse av vissa texter*”.¹⁰ Inom hermeneutiken talar man om *förförståelse* som ett samlingsbegrepp för en persons livsupplevelser och erfarenheter. Denna *förförståelse* appliceras sedan på allt runtomkring

⁸ Esaiasson, Peter, m.fl., *Metodpraktikan* (2007), sid. 63ff.

⁹ Gilje, Nils & Grimen, Harald, *Samhällsvetenskapernas förutsättningar* (2003), sid. 177.

¹⁰ Palm, Anders, ”Att tolka texten” i Bergsten, Staffan (red.): *Litteraturvetenskap - en inledning* (2002), sid. 190.

personen ifråga och resulterar i tolkningar av dennes omvärld. *Förförståelsen* avgör alltså hur man uppfattar sin omvärld och vilka slutsatser man kan dra av denna uppfattning, alltså vilka tolkningar man gör. Eftersom man konstant gör tolkningar av sin omvärld innebär detta att en persons *förförståelse* aldrig är konstant utan ständigt fylls på av nya tolkningar och på så sätt ändrar form med ens nya erfarenheter. Genom att tänka i annorlunda banor än man per automatik gör är det möjligt att vid ett och samma tillfälle få fram till ett flertal olika tolkningar av det som skall tolkas, något som är särskilt eftersträvansvärt inom hermeneutik som textanalytisk arbetsmetod.

Det räcker dock inte med att ha djupa kunskaper inom hermeneutik för att man skall kunna nå fram till alla tänkbara tolkningar av det som skall tolkas. Antalet möjliga tolkningar begränsas av ens *förståelsehorisont* vilket är ett mått för den *förförståelse* som krävs för att man skall kunna göra en viss tolkning.¹¹ Ifall en tolkning ligger utanför ens *förståelsehorisont* krävs det att man först tillskansar sig kunskaper, erfarenheter och tolkningar inom sin *förståelsehorisont* för att på så sätt bredda den och möjliggöra den tolkning som man tidigare inte kunde göra. Det finns dock inga garantier för att man når fram till en viss tolkning bara för att denna ligger inom ens *förståelsehorisont*, det är oerhört enkelt att missa det som borde vara det mest uppenbara.

För att man skall kunna använda hermeneutiken som en textanalytisk metod måste man förstå den kedja i vilken tolkning alltid befinner sig. Inom texttolkningen förklarar man denna kedja genom att använda sig av en kommunikationsmodell med begreppet *Författare-Text-Läsare*.¹² Avsikten med detta begrepp är att man skall kunna problematisera en texts olika stadier samt vilka relationer de olika stadierna har sinsemellan. Relationen mellan en *Text* och *Läsare* har redan problematiserats genom *förförståelse*-begreppet men relationen mellan en *Text* och dess *Författare* behöver diskuteras. En *Författare* skapar alltid sin *Text* utifrån sina egna tolkningar, erfarenheter och agendor även om det kan röra sig om ett större eller mindre påverkan. Detta innebär att en *Text* aldrig kan betraktas som fristående utan att den alltid innehåller spår av alla de variabler som påverkat *Författaren* under själva skrivprocessen. Detta gäller inte bara det källmaterial uppå vilket denna uppsats vilar utan även sagda uppsats i sig själv.

¹¹ Gilje, Nils & Grimen, Harald, *Samhällsvetenskapernas förutsättningar* (2003), sid. 183ff.

¹² Esaiasson, Peter, m.fl., *Metodpraktikan* (2007), sid. 250f.

Kortfattat skulle man alltså kunna säga att syftet med hermeneutiken är att man som läsare av en text skall kunna nå fram till ett flertal olika tolkningar genom att komma förbi sitt vanliga sätt att tänka och vara medveten om hur tolkningsprocessen egentligen går till. Målet med en hermeneutisk textanalytisk metod är att kunna nå fram till en tolkningspluralism, alltså ett flertal tolkningar av en och samma text. Detta har givetvis sina begränsningar och det är för validitetens skull viktigt att påpeka att vissa tolkningar i denna uppsats kommer att finnas med för att spegla pluralismen av tolkningar.¹³

Rent praktiskt innebär den hermeneutiska textanalysen att en *Text* läses med ett så öppet sinne som möjligt med syftet att uppnå en mångfacetterad tolkningspluralism. De idéer, tankar och tolkningar som uppstår i sagda tolkningspluralism får sedan genomgå en process där de tolkas igen utifrån den egna *förförståelsen*. Resultatet av denna process är ett stort antal nya idéer, tankar och tolkningar som sedan sovras i jakt på de bitar som kan anses vara relevanta för den aktuella studien.

2.3 Materialval och -diskussion

För att besvara den aktuella forskningsfrågan kommer uppsatsen byggas upp på teoretiskt material gällande begreppet *security-development-nexus* samt empiriskt material i form av offentliga handlingar berörande Sveriges militära insatser och biståndsarbete i Somalia under 2009-2010. Förekomsten av internetkällor är betydande, särskilt inom det empiriska materialet, eftersom det i många fall handlar om politiska uttalanden, betänkanden till propositioner/motioner och olika former av riktlinjer för myndigheter. Båda typen av källor kommer att bearbetas med hermeneutisk textanalys.

Undersökningen gällande Sveriges bidrag till Somalias utveckling utgår delvis ifrån Openaid.se:s sammanställning av utbetalat bistånd under 2009 och 2010. I skrivandets stund är Openaid.se en betaversion vilket innebär att hemsidan fortfarande är under utveckling och all data därför inte är fullständig. Efter samråd med en representant på Sida:s statistikfunktion jämfördes Sveriges totala bistånd till Somalia under åren 2009-2010 i Openaid.se med de data som finns att tillgå via Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). Denna jämförelse gav en felmarginal på runt 2,5 procent som delvis beror på vilken växelkurs

¹³ Gilje, Nils & Grimen, Harald, *Samhällsvetenskapernas förutsättningar* (2003), sid. 203ff.

man använder mellan USD och SEK. Då undersökningens resultat inte är beroende av exakta biståndssiffror kan denna felmarginal anses vara försumbar.

Mycket av det material som uppsatsens undersökning bygger på består till stor del av nationellt och internationellt framställda dokument med *somaliska pirater* och Somalias utveckling som fokusområde. Dessa dokument kan dock innehålla andra politiska agendor, bland annat ekonomiskt egenintresse, som inte framkommer tydligt i denna uppsats. Dock har det funnits en medvetenhet om denna problematik då uppsatsen skrivits.

3. Somalia och pirater – en överblick

3.1 Somalias historia

Somaliska pirater är ett något förenklande begrepp som lätt för tankarna till de romdrickande, skrävlande och ibland dekadenta pirater man är van vid att se på film eller läsa om i skönlitterära verk. För att förstå varifrån den *somaliska piraten* kommer är det lämpligt att börja med en kort genomgång av Somalias historia.

Den stat som idag känns till som Somalia började egentligen som två protektorat, det brittiska Somaliland och det italienska Somalia, under sent 1800-tal. Området låg i ett mycket gott strategiskt läge med närhet till kolstationerna i Yemen, handeln i Indien samt Suezkanalen som 1869 möjliggjorde sjötransport direkt mellan Medelhavet och Röda havet. Efter att britterna besegrat de italienska styrkorna i Afrika 1941 övergick både Somaliland och Somalia till att vara under brittisk militär administration. I samband med avkoloniseringen efter andra världskriget blev de tidigare protektoraten självständiga stater 1960 och i juni samma år förenades de som republiken Somalia. Mot stora odds lyckades det somaliska parlamentet med att etablera ett, om än något kaotiskt, demokratiskt system med två val till följd. Under ytan var dock problemen många. Med Mogadishu som huvudstad upplevde befolkningen i norra Somalia att de kom allt för långt bort ifrån maktens centrum samtidigt som många äldre klanledare, som med lokalförankring beslutat i olika klanfrågor, blev ersatta av moderna politiker som ofta kom utifrån. En stor del av den somaliska befolkningen irriterade sig även på politikernas sätt att böja sig för landets grannar samtidigt som de storslaget talade om ett *Greater Somalia* som inkluderade delar av både Kenya och Djibouti samt hela Ogaden-området i Etiopien.¹⁴ Det sociala missnöjet och ett kaotiskt politiskt läge slutade med att den somaliska militären 1969 tog över kontrollen och införde diktatur. År 1977 genomförde Somalia ett misslyckat försök att ta Ogaden-området från Etiopien och gränsen mellan de båda länderna har varit omdebatterad sedan dess. Diktaturen, avståndet från makten samt det misslyckade kriget mot Etiopien blev till slut för mycket för befolkningen i norra Somalia och ett flertal motståndsrörelser bildades, däribland Somali National Movement.

¹⁴ Spears, Ian S., *Civil War in African States* (2010), sid. 118ff.

År 1991 störtades diktaturen i Somalia, delvis på grund av ett inre socialt missnöje men även därför att pengaflödet från de båda supermakterna stoppades i samband med kalla krigets slut. Bara några månader efter att diktaturen föll utropade det tidigare brittiska protektoratet Somaliland självständighet, något som än idag saknar legitimitet på den internationella scenen. Somaliland har under årens gång lyckats skapa en fungerande statsmakt och höll sina första demokratiska val 1999.¹⁵ Södra Somalia, det tidigare italienska protektoratet Somalia, skulle dock få utstå årtal av maktkamp mellan olika grupperingar med våldsamma stridigheter, humanitära katastrofer och internationella interventioner som följd. Samtidigt fanns det andra grupperingar som föredrog samarbete framför maktkamp vilket skapade förutsättningarna för handel, sjukvård och utbildning i vissa områden. Denna typ av samarbete resulterade 1998 i att de norra delarna i det tidigare protektoratet Somalia bildade det demokratiska autonoma området Puntland.¹⁶

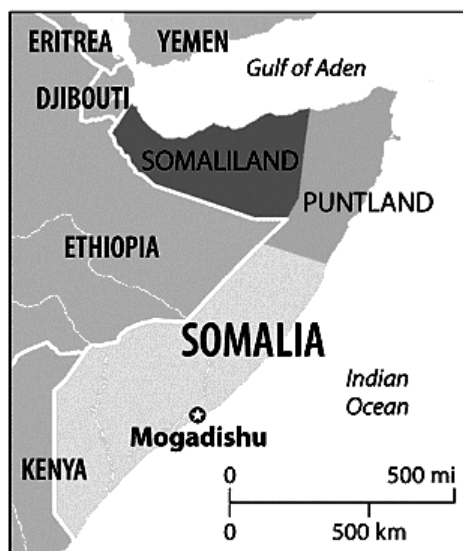

Bild 1: Det självständiga Somaliland, det autonoma området Puntland samt övriga Somalia med huvudstaden Mogadishu.

I Kenya bildade somaliska exilpolitiker 2004 den federala övergångsregering (TFG) som med demokratiska ideal hävdade bestämmanderätt över hela den somaliska staten, något som gjorde att den erkändes av det internationella samfundet även om den faktiskt inte befann sig i Somalia. Tillsammans med Etiopiska styrkor invaderade TFG 2006 södra Somalia och avsatte under hårda stridigheter en union av islamiska domstolar som tidigare upprätthållit vissa

¹⁵ Spears, Ian S., *Civil War in African States* (2010), sid. 118ff.

¹⁶ Hesse, Brian J., "Where Somalia works" i Hesse, Brian (red.): *Somalia: State Collapse, Terrorism and Piracy* (2011), sid. 106ff.

former av ordning och säkerhet genom sharialagar. Det våldsamma övertagandet skapade ett flertal islamska motståndsgupper som än idag utför bombdåd och överfall i södra Somalia.¹⁷

3.2 Piraterna utanför Somalias kust

Sedan urminnes tider har de människor som bott längs med Somalias kust livnärt sig på de fiskerika vatten som omger stora delar av landet. I samband med den somaliska statens kollaps 1991 blev det uppenbart för omvärlden att Somalias kustvatten nu var helt öppet för internationell exploatering eftersom det varken fanns flotta eller kustbevakning i området. Kort efter kollapsen kunde man se fiskefartyg från bland annat Kenya, Saudiarabien, Yemen, Frankrike, Japan, Sydkorea, Spanien och Taiwan tråla utanför Somalias kust. Det kom även rapporter på att vissa fartyg setts dumpa behållare i området, behållare som förmodas innehålla industriella restprodukter och kärnavfall. I ett försök att skydda sin inkomstkälla började somaliska fiskare beväpna sig själva och sina fiskebåtar för att hålla utländska fartyg på avstånd. Det visade sig dock snart vara mycket mer lukrativt att låta dem fiska i utbyte mot en avgift och hota med kidnappning om de vägrade. De somaliska fiskarna blev med andra ord en form av kustbevakning som patrullerade Somalias territoriella vatten och utfärdade fisketillstånd till alla fartyg de träffade på.¹⁸

Ovanstående Robin Hood-liknande historia är dock bara början på historien. Så snart det blev uppenbart att det fanns pengar att tjäna på den fartygstrafik som rörde sig längs med Somalias kust sökte sig välbeväpnade medlemmar från de tidigare miliserna och rebellrörelserna ut till kusterna. Väl där tog de över verksamheten helt och började sakta men säkert satsa på den mycket mer lukrativa piratverksamhet som Somalia blivit känd för, att i Adenviken kidnappa handelsfartyg tillsammans med dess besättningar och utkräva lösensummor i miljontals dollar. Sedan dess har hundratals piratattacker utförts utanför Somalias kust varav lejonparten skett efter millennieskiftet. Större delen av denna verksamhet har kunnat spåras till Puntland och särskilt runt Somalias östliga spets, en mycket strategisk placering med öppet hav åt både nord och öst.¹⁹

¹⁷ Menkhaus, Kenneth, "Beyond the Conflict Trap in Somalia" i Tschirgi, Neclâ, m.fl. (red.): *Security & Development* (2010), sid. 135ff

¹⁸ Samatar, Said S., "An open letter to Uncle Sam: America, pray leave Somalia to its own devices" i Hesse, Brian (red.): *Somalia: State Collapse, Terrorism and Piracy* (2011), sid. 69ff.

¹⁹ Pham, Peter J., "Putting Somali piracy in context" i Hesse, Brian (red.): *Somalia: State Collapse, Terrorism and Piracy* (2011), sid. 77ff.

Ända sedan det demokratiska autonoma området Puntland bildades 1998 har det internationella samfundet frågat vad Puntlands administration tänker göra åt piratverksamheten längs med sin kust. År 2009 gjorde Puntlands president Abdirahman Farole klart att:

”From the international point of view, piracy may be considered the number one issue. But from our point of view, it is a tiny part of the whole Somali problem – a phenomenon prompted by the collapse of the Somali state”²⁰

Stora delar av den somaliska befolkningen har blivit helt beroende av den ekonomi som piratverksamheten gett upphov till, piraterna delar ut mutor till offentliganställda och betalar lokala förmågor för att bland annat laga mat, tvätta kläder och passa upp på de gisslantagna. De pengar som piraterna sprider omkring sig används sedan i tredje hand för att köpa allt från hus och bilar till hemelektronik och allehanda förbrukningsartiklar. Att slå ut piratverksamheten skulle alltså innebära att man samtidigt slog ut lejonparten av Puntlands lokala ekonomi, en ekonomi som för många innebär skillnaden mellan liv och död.²¹

Det är idag mycket svårt att förneka existensen av extrema fundamentalistgrupperingar i Somalia. Detta särskilt sedan det terroriststämplade nätverket al-Shabaab öppet redogjorde sitt mål att aktivt understödja ett kontinuerligt jihad i Somalia, det vill säga skapandet av ett rättfärdigt muslimskt samhälle genom att realisera guds vilja.²² Vad man istället kan fråga sig är ifall grupperingar som al-Shabaab på något sätt kan kopplas till piratverksamheten utanför Somalias kust eller om det finns andra förklaringar. Det finns rapporter om att somaliska pirater kontinuerligt levererar vapen och utrustning till al-Shabaab samt att mellan 20% till 50% av piratverksamhetens inkomster går till samma organisation. Många av dessa rapporter bygger dock på obekräftade uppgifter och samtidigt har studier av de båda organisationernas transaktioner och klantillhörighet pekat mot att de snarare har någon form av affärsrelation än att de är två sidor av samma mynt.²³ Som så många andra affärsrelationer finns dock alltid möjligheten till ett tätare samarbete om nöden så kräver, inget kan alltså uteslutas.

²⁰ Hesse, Brian J., “Where Somalia works” i Hesse, Brian (red.): *Somalia: State Collapse, Terrorism and Piracy* (2011), sid. 111.

²¹ Ibid. sid. 106ff.

²² Ibrahim, Mohamed, “Somalia and global terrorism: A growing connection?” i Hesse, Brian (red.): *Somalia: State Collapse, Terrorism and Piracy* (2011), sid. 35ff.

²³ Ibid. sid. 42ff.

4. Ett perspektiv på security-development-nexus-teorin

4.1 En modern teori med många förgreningar

Security-development-nexus är en teori som växte fram efter kalla krigets slut och vars syfte är att hitta länkar mellan begreppen säkerhet och utveckling samt peka på hur de olika begreppen samverkar med varandra. De slutsatser som överlappandet av säkerhets- och utvecklingsbegreppet har gett upphov till har fått ökat inflytande inom biståndsgivare, NGO:s och mellanstatliga institutioner i hela världen. År 2005 gjorde man till exempel inom FN klart att:

”We acknowledge that peace and security, development and human rights are the pillars of the United Nations system and the foundations for collective security and well-being. We recognize that development, peace and security and human rights are interlinked and mutually reinforcing”²⁴

Teorin har idag många olika tolkningar och förgreningar vilket gör det svårt att presentera den kortfattat och samtidigt få med alla existerande nyanser och tolkningar. Följande kapitel är ett tappert försök till en översikt av vad de centrala begreppen inom teorin kan betyda samtidigt som det perspektiv på *security-development-nexus* som utgör uppsatsens teoretiska material presenteras.

4.2 Säkerhetsbegreppet

Säkerhet är ett mycket omtvistat begrepp som tar olika former beroende på ur vilket perspektiv man betraktar det. Som enskild individ kan säkerhet bestå av människans mest elementära behov medan en grupp individer kan tala om säkerhet som rättigheter och skyldigheter. Perspektivet beror alltså på vem eller vad som skyddas, från vem eller vad detta skydd krävs samt vem eller vad som gynnas och till vilket syfte.²⁵

Inom freds- och utvecklingsforskningen talar man ofta om säkerhet utifrån två olika perspektiv, det realistiska perspektivet som påstås se världen hur den verkligen är och det liberalistiska perspektivet som påstås agera utifrån hur världen borde vara.²⁶ I det realistiska perspektivet menar man gärna att staten är det självklara säkerhetsobjektet och jämför staterna vid biljardbollar som i olika hastigheter och riktningar rör sig över ett biljardbord. Vad man menar med denna liknelse är att staterna agerar som enskilda och enhetliga aktörer i ett

²⁴ * 2005 World Summit Outcome, sid. 2.

²⁵ Karlsson, Svante, *Freds- och konfliktkunskap* (2004), sid. 49.

²⁶ Ibid. sid. 51.

anarkistiskt internationellt system. Anarkistiskt i betydelsen av att systemet saknar tydliga auktoriteter som upprätthåller överenskommelser och avskräcker användandet av våld och tvång. Man menar även att stater agerar rationellt på så sätt att de alltid kommer att se till sina egna intressen och sin egen överlevnad, oavsett hur svårbegripligt agerandet kan vara för utomstående. Detta betyder samtidigt att stater oundvikligen hamnar i konflikt med varandra, märk väl att konflikt i detta fall sällan betyder öppen krigsföring utan snarare handlar om en jämförelse av staters militära apparater. Den stat som får överhanden i denna styrkemätning blir således den stat som får sina intressen tillgodosedda medan den andra staten får kliva åt sidan eller utsättas för våld. Inom realismen hävdas det även att det är staten som är nyckelaktör i internationella relationer då internationella institutioner inte har den militära apparat, eller motsvarande, för att mäta sig med staten.²⁷

För att bemöta den hotbild som det realistiska perspektivet målar upp krävs egentligen bara en form av säkerhet, det som kallas för *military security*.²⁸ En stat vars militära kapacitet är stor nog att hota andra stater är samtidigt säkrad från att bli hotade av samma stater, en inställning som möjliggjorde två förödande världskrig och delvis lade grunden för det kalla krig som låste i princip hela världen i två kapprustande hörn.²⁹ Detta kalla krig visade samtidigt på någonting intressant, den militära kapacitet som *military security* krävde kunde även skydda delar av vad man kallar för *societal security* (bevarandet av språk, kultur, religion, ideologi samt andra seder och bruk).³⁰

Det liberalistiska perspektivet på säkerhet utvidgar och problematiserar det realistiska perspektivet på många sätt. Utöver staten ses även NGO:s och mellanstatliga organisationer som viktiga aktörer på den internationella arenan. Dessutom ses staten som summan av sitt politiska och sociala innehåll, en stats agerande på det internationella planet beror alltså på den politiska sammansättning som råder nationellt. Till skillnad från realisterna som ser staten som en rationell och enhetlig biljardboll ser liberalisterna att en stats internationella politik är en manifestation och förlängning av den inrikespolitik som förs. Detta betyder att det kan dyka upp tillfällen då en stat inte agerar utifrån egenintresse eller vad som kan anses vara rationellt. Detta leder även till att en stats hotbild förändras beroende på vilka som innehar den politiska makten för tillfället. Säkerhetsobjektet är alltså inte objektivt, det är inget yttre

²⁷ Glaser, Charles L., "Realism" i Collins, Alan (red.): *Contemporary Security Studies* (2010), sid. 16ff.

²⁸ Sheehan, Michael, "Military security" i Collins, Alan (red.): *Contemporary Security Studies* (2010), sid. 170ff.

²⁹ Picciotto, Robert, m.fl., *Global Development and Human Security* (2005), sid. 124.

³⁰ Roe, Paul, "Societal security" i Collins, Alan (red.): *Contemporary Security Studies* (2010), sid. 203ff.

hot i ett anarkistisk internationellt system, utan subjektivt. Det som den nationella politiska makten upplever vara hotat är också det säkerhetsobjekt som de skall agera för att skydda.³¹

Detta diskursiva perspektiv på säkerhetsobjektet hade kanske inte gjort någon större skillnad inom den internationella politiken om det inte var för de framgångar den demokratiska modellen haft över åren. Befolkningen i en demokratisk stat kräver ofta säkerhet, inte bara från militära hot utifrån, utan även från inomstatliga, mellanstatliga och naturliga hot. Givetvis är *military security* fortfarande viktig inom det liberalistiska perspektivet, om inte annat för att kunna hävda territoriella rättigheter och upprätthålla vissa former av ordning, men för den nya hotbilden krävs även *economic security*³² (välfungerande ekonomiska system), *regime security*³³ (välfungerande statsapparat) och *human security*³⁴ (upplevd trygghet hos befolkningen med mat, vatten och tak över huvudet som några exempel). Dessa säkerhetsaspekter kan inte täckas av militärens paraply på liknande sätt som *societal security* kunde och därför uppstår ett behov av lösningar som kan säkra dessa alternativa hotbilder. Många av de mellanstatliga institutioner som finns idag, till exempel Förenta nationerna, Världshandelsorganisationen, Internationella valutafonden och Världsbanken, är exempel på lösningar som uppstått för att bemöta den hotbild det liberalistiska perspektivet på säkerhet gav upphov till.

Säkerhet är ett mångbottnat begrepp och båda perspektiven, realistiskt och liberalistiskt, innehåller en mängd meningsskiljaktigheter. Som exempel diskuterar realisterna vad som är den egentliga drivkraften bakom staters ageranden samtidigt som liberalisterna är oense om ifall demokrati verkligen leder till fred eller om det kanske är tvärtom. Beklagligen finns inte möjligheten att presentera säkerhetsbegreppet i sin problematiserade helhet och den förenklade bild som presenterats häri är att ses som fullt tillräcklig för uppsatsens syfte.

4.3 Säkerhet och utveckling – två sidor av samma mynt

Ur ett generaliserande perspektiv kan begreppet utveckling innebära i princip vad som helst, ändå används ofta begreppet helt oproblematiserat i nyheter och rapporter för att beskriva biståndsresultat och omvärldshändelser. På den internationella scenen har det blivit

³¹ Morgan, Patrick, "Liberalism" i Collins, Alan (red.): *Contemporary Security Studies* (2010), sid. 35ff.

³² Dent, Christopher M., "Economic security" i Collins, Alan (red.): *Contemporary Security Studies* (2010), sid. 240ff.

³³ Jacksson, Richard, "Regime security" i Collins, Alan (red.): *Contemporary Security Studies* (2010), sid. 186ff.

³⁴ Kerr, Pauline, "Human security" i Collins, Alan (red.): *Contemporary Security Studies* (2010), sid. 122ff.

underförstått att ifall en utveckling inte uttalat är negativ betyder det att den automatiskt är bra för alla, en förenkling av sanningen minst sagt. Begreppet utveckling problematiseras dels av sin enorma bredd och dels av att alltid vara kontextberoende. Perspektivet på vad utveckling är beror på vem eller vad som skapar utveckling samt vem eller vad som gynnas och till vilket syfte.

Sammantaget skulle man dock kunna säga att när man talar om utveckling på den internationella scenen handlar det om att utveckla staten genom ”*achieving economic growth and social welfare through the investments in institutions, infrastructure and human capital*”.³⁵ Vissa menar att det även handlar om ”*prioritising the security of people, especially their welfare, safety and well-being*”.³⁶ Med andra ord talar man om utveckling som ett paraplybegrepp för *economic security*, *regime security* och *human security*.

Stater som har en svag *economic security*, *regime security* och *human security* är vad man traditionellt kallar för utvecklingsländer och för att stötta dem i sitt utvecklingsarbete ges bistånd till olika sorters utvecklingsprojekt. Problemen med bistånd har dock varit många över åren; satsningar har felprioriterats, biståndet har fördelats ojämnt emellan grupper inom staten och i vissa fall har både pengar och material dykt upp i händerna på militära grupperingar. Denna typ av problem är inte bara frustrerande för biståndsgivaren utan har även visat sig leda till inomstatlig oro och konflikter som i sin tur kräver *military security*.³⁷ Av naturliga skäl har man skurit ner på biståndet under de oroliga tiderna för att sedan återuppta satsningar efter att konflikten blåst över eller då internationella fredsbevarande styrkors närvaro dämpat konfliktens våldsamerter. Problemet har då varit att endast *military security* prioriterats och att denna, som tidigare uttalat, inte kan täcka vad som krävs för att lösa problematiken med *economic security*, *regime security* och *human security*. *Military security* kan givetvis säkra delar av *economic security*, *regime security* och *human security* genom att förhindra våld, stöld och skadegörelse men detta handlar snarare om att upprätthålla någon form av status quo än att bidra till statens långsiktiga utveckling. Med andra ord kan en fredsbevarande styrka vara ett effektivt medel för att bekämpa symptomen av fattigdom och orättvisa men räcker sällan till för att komma åt orsaken.

³⁵ Picciotto, Robert, m.fl., *Global Development and Human Security* (2005), sid. iv.

³⁶ * Duffield, Mark, "Human security: linking development and security in an age of terror" i Klingebiel, Stephan (red.): *New Interfaces between Security and Development*, sid. 11.

³⁷ Picciotto, Robert, m.fl., *Global Development and Human Security* (2005), sid. 130f.

I många stater där *economic security*, *regime security* och *human security* hanteras undermåligt finns det ofta en grogrund för konflikt. Det har dock visat sig att makthavarna, statsmakten eller andra aktörer, ofta kan behålla sin position genom att hålla befolkningen i skräck. Genom att fängsla, tortera och avrätta de som misstänks vilja ändra hur staten styrs kan makthavare hålla en konflikt i schack under en mycket lång tid, särskilt om de genom skendemokrati och handelsförbindelser med starkare stater kan öka sin internationella legitimitet.³⁸ Förr eller senare kommer dock en konflikt att utbryta och om möjligheten inte finns för en omedelbar demokratiseringsprocess kommer makten, och statens territorium, med största sannolikhet splittras mellan ett flertal olika aktörer. Så länge konflikten pågår kommer det med stor sannolikhet inte finnas någon officiell statsmakt, med vilken omvärlden kan föra en dialog, vilket för med sig ytterligare problem.

Eftersom det internationella systemet är beroende av att det finns suveräna stater och officiella statsmakter måste någon av aktörerna i konflikten väljas ut till att representera hela staten oavsett hur lite mark, resurser och befolkning de egentligen har kontroll över. Utan våldsmonopol och full kontroll över staten kan man inte förvänta sig några produktiva framgångar inom *economic security*, *regime security* och *human security* vilket betyder att den officiella statsmakten måste be om internationell hjälp i form av *military security*. Det är alltså först med en militär närvaro som kompenserar för den officiella statsmaktens otillräckliga våldsmonopol som förutsättningarna finns för det som kallas för utveckling.³⁹ Vad som sedan behövs är en kraftfull satsning på *economic security*, *regime security* och *human security* för att stävja den sociala oro som först orsakade konflikten. Om detta inte görs riskerar konflikten bubbla upp till ytan igen och eskalera för att slutligen hota även den *military security* som den internationella närvaron är där för att etablera.⁴⁰

4.4 Teorin i praktiken

Begreppen säkerhet och utveckling har visat sig vara svåra att skilja åt och kan alltså ses som två sidor av ett och samma mynt. Frågan som man kan ställa sig är då hur man skall implementera teorin i praktiken? Studier har visat att även om säkerhets- och utvecklingsbegreppet är tätt sammanflätade finns det inga självklara och universella lösningar

³⁸ Jacksson, Richard, "Regime security" i Collins, Alan (red.): *Contemporary Security Studies* (2010), sid. 192ff.

³⁹ Buur, Lars, m.fl., "The Security-Development Nexus" i Buur, Lars, m.fl. (red.): *The Security-Development Nexus* (2007), sid. 9ff.

⁴⁰ Picciotto, Robert, m.fl., *Global Development and Human Security* (2005), sid. 165f.

utan varje situation är unik och bör hanteras som sådan. Vad som däremot finns är ett antal förslag på vad som kan orsaka inomstatliga konflikter och därigenom vad som skulle kunna göras för att dämpa denna typ av konflikter och skapa förutsättningarna för utveckling.

Förslagen på orsakerna till inomstatliga konflikter är många och varierar från så vitt skilda saker som geografiska förutsättningar till demografiska påfrestningar men på det stora hela handlar det om människor som av en eller annan anledning upplever att de inte har någonting att förlora på en konflikt. Detta oavsett om upplevelsen grundar sig på en naturkatastrof eller på en hög sysslöshet bland den yngre befolkningen. Brist på grundläggande naturresurser som odlingsbar mark, rent dricksvatten och skog är en faktor som kan spela in i att en konflikt utbryter, stora sociala, ekonomiska och hälsomässiga skillnader mellan olika ålders-, samhälls- och/eller etniska grupper är en annan. En inomstatlig konflikt kan även bero på att det politiska ämbetet missköts eller upplevs utöva någon form förtryck mot den egna befolkningen. Det har även visat sig att det finns externa faktorer som kan skapa förutsättningar för inomstatliga konflikter. Transnationella hot som narkotikasmuggling och terrororganisationer, instabilitet i omkringliggande grannstater eller hårt diplomatiskt tryck från starkare stater är bara några exempel.⁴¹

Utöver att varje situation är unik finns det en del insikter som krävs för att man skall kunna dämpa inomstatliga konflikter och skapa förutsättningarna för utveckling. Till att börja med måste man förstå att utmaningen i *security-development-nexus* inte är att skapa en utveckling som minskar risken för att konflikter utbryter utan att identifiera och bemöta de konflikter som utveckling oundvikligen skapar. För att genomföra detta krävs bland annat en mer finjusterad koordination av hela spektrumet av biståndsinsatser samt en tydlig satsning på preventiv diplomati på alla nivåer, från det internationella planet ner till det absolut lokala. Fortsättningsvis måste en samhällsapparat byggas upp för att skapa både kapaciteten att fortsätta utvecklingsarbetet samt styrkan att kunna hantera motgångar.⁴²

⁴¹ Tschirgi, Neclâ, m.fl., "Conclusion" i Tschirgi, Neclâ, m.fl. (red.): *Security & Development* (2010), sid. 387ff.

⁴² Ibid. sid. 406ff.

5. Sveriges engagemang i Somalia 2009-2010

5.1 Marina insatser

När piratverksamheten utanför Somalias kust urartade stod det klart att det inte längre var en fråga om territoriell suveränitet utan att det även var ett hot mot FN:s hjälptransporter och mot den globala transporten. Eftersom den federala övergångsregeringen (TFG) var upptagen med fredssamtal, demokratiseringsprocesser och statsbyggande samt saknade kapaciteten att agera militärt till havs vände de sig till FN:s säkerhetsråd för assistans. Detta rop på hjälp har sedan 2008 resulterat i ett flertal resolutioner rörande piratverksamheten utanför Somalias kust, bland annat resolutionerna 1814, 1816, 1838 och 1846. I resolution 1816 uttrycker FN:s säkerhetsråd sin djupa oro över piratverksamhetens hot mot FN:s livsmedelsprogram (WFP) till Somalia samt mot övrig sjötrafik i området. De fastslår även att situationen i Somalia och hela regionen riskerar att försämrats drastiskt om ingenting görs. Utifrån dessa skäl beslutar säkerhetsrådet att:

“States cooperating with the TFG in the fight against piracy and armed robbery at sea off the coast of Somalia, for which advance notification has been provided by the TFG to the Secretary-General, may:

(a) Enter the territorial waters of Somalia for the purpose of repressing acts of piracy and armed robbery at sea, in a manner consistent with such action permitted on the high seas with respect to piracy under relevant international law; and

(b) Use, within the territorial waters of Somalia, in a manner consistent with action permitted on the high seas with respect to piracy under relevant international law, all necessary means to repress acts of piracy and armed robbery”⁴³

Inte länge efter att resolution 1816 skapades beslutade Europeiska unionens råd att skapa EU NAVFOR Somalia, även känd som Operation Atalanta. En multilateral militär styrka som skulle eskortera WFP:s fartygstransporter, skydda sårbar sjöfart i farvattnen runt Somalia samt störa och avskräcka piratverksamheten inom Somalias territoriella vatten.⁴⁴ Detta uppdrag har förlängts i flera omgångar och utökades även 2009 genom att även innefatta övervakning av fiskeverksamheten inom Somalias territoriella vatten samt rapportering av övervakningen till TFG.⁴⁵ Operation Atalanta pågår fortfarande, Sverige har deltagit vid två enskilda tillfällen och ytterligare ett deltagande under 2013 är i skrivandets stund på planeringsstadiet.

⁴³ * *United Nations Security Council Resolution 1816*, sid. 3.

⁴⁴ * *Official Journal of the European Union, Council Joint Action 2008/851/CFSP*.

⁴⁵ * *Official Journal of the European Union, Council Decision 2009/907/CFSP*.

Månaderna innan EU NAVFOR Somalia bildades 2008 gick det ut en förfrågan till EU:s medlemsländer om intresse för att delta i Operation Atalanta. Efter att Försvarmakten redovisat förutsättningarna för ett svenskt deltagande lade den svenska regeringen fram en proposition till riksdagen. I propositionen föreslår regeringen att Sverige under högst fyra månader ställer två korvetter, ett stödfartyg samt en väpnad styrka på högst 450 personer till förfogande för deltagande i Europeiska unionens marina insats utanför Somalias kust. I propositionen hänvisas det bland annat till resolution 1816 samt till Europeiska unionens råds beslut att bilda Operation Atalanta. Sveriges mångåriga engagemang i Somalia, den humanitära nöden i Somalia samt Sveriges trovärdighet och respekt som en aktör inom EU:s krishantering nämns också som skäl till varför Sverige bör bidra. I propositionen menas att Sverige genom insatsen kan komplettera och förstärka sitt engagemang i Somalia men samtidigt konstateras att:

”för att nå en varaktig lösning på problemen utanför Somalias kust krävs en lösning på konflikten i Somalia som möjliggör återupprättandet av ett effektivt samhällsstyre och förbättrade försörjningsmöjligheter för befolkningen”⁴⁶

Det framgår även i propositionens betänkande från sammansatta utrikes- och försvarsutskottet att Afrikanska unionens fredsbevarande styrka (AMISOM) ses som det största hoppet att nå en lösning på konflikten i Somalia men samtidigt antyds det att styrkans resurser är trytande.⁴⁷ I mars 2009 beslutade Sveriges riksdag att bifalla propositionen och från maj till september samma år genomfördes ME01, Sveriges första deltagande i Operation Atalanta.

I april 2009, redan innan ME01 påbörjats, bad regeringen Försvarmakten att redovisa förutsättningarna för ett deltagande i Operation Atalanta under 2010 och efter ett positivt besked påbörjades förberedelserna för ME02, Sveriges andra deltagande i Operation Atalanta. Den proposition som regeringen lade fram i samband med detta var i princip en kopia av den som föregick ME01 med endast ett fåtal skillnader. I propositionen föreslår regeringen att Sverige under högst sju månader ställer patrullfartyget Carlskrona med bl.a. en helikopterenhet och en väpnad styrka på högst 465 personer till förfogande för deltagande i Europeiska unionens marina insats utanför Somalias kust. I propositionen framgår att Sverige de första fyra månaderna av insatsen även kommer att ha ledningsansvaret för Operation

⁴⁶ * *Proposition 2008/09:108, Svenskt deltagande i Europeiska unionens marina insats utanför Somalias kust.*

⁴⁷ * *Betänkande 2008/09:UFöU3, Svenskt deltagande i Europeiska unionens marina insats utanför Somalias kust.*

Atalantas styrkehögkvarter samt att Kustbevakningen, enligt ett tidigare beslut, ställer ett av sina sjöövervakningsflygplan med tillhörande personal till förfogande under högst fyra månader av insatsen. Återigen hänvisar propositionen till resolution 1816, till Europeiska unionens råds beslut att bilda Operation Atalanta, Sveriges mångåriga engagemang i Somalia, den humanitära situationen i Somalia samt Sveriges trovärdighet och respekt som en aktör inom EU:s krishantering.⁴⁸ Även i denna propositions betänkande från sammansatta utrikes- och försvarsutskottet konstateras att lösningen på problemen utanför Somalias kust endast går att finna i samhällsstyret och försörjningsmöjligheterna samt att det till stor del är det underbemannade AMISOM:s ansvar.⁴⁹ I mars 2010 biföll riksdagen propositionen och från april till november samma år genomfördes ME02 utanför Somalias kust.

Både ME01 och ME02 har bedömts som mycket framgångsrika ur både svenska och internationella ögon. ME01 eskorterade WFP:s fartyg till Somalia, sammanlagt runt 20 000 ton mat, mediciner och vattenreningsprodukter, de grep de pirater som attackerade handelsfartyg och överlämnade dessa till Kenyas rättväsende samt övervakade flyktingströmmarna från Somalia till den Arabiska halvön.⁵⁰ ME02 fortsatte på samma framgångsrika spår och agerade som planerat även som flaggskepp under ett flertal månader.

5.2 Contact Group on Piracy off the Coast of Somalia

Contact Group on Piracy off the Coast of Somalia (CGPCS) bildades i januari 2009 med hänvisning till resolution 1851. I resolutionen uppmuntrar FN:s säkerhetsråd stater och organisationer som bekämpar piratverksamheten utanför Somalias kust att etablera “*an international cooperation mechanism to act as a common point of contact between and among states, regional and international organizations on all aspects of combating piracy and armed robbery at sea off Somalia’s coast*”.⁵¹

Sedan starten har CGPSC skapat ett nätverk mellan ett 80-tal stater och internationella organisationer där Sverige är en utav dem. Arbetet inom CGPSC är uppdelat mellan fem olika arbetsgrupper vilka alla berör frågan om *somaliska pirater*. Den första arbetsgruppen

⁴⁸ * Proposition 2009/10:84, Svenskt deltagande i Europeiska unionens marina insats utanför Somalias kust (Operation Atalanta).

⁴⁹ * Betänkande 2009/10:UFöU3, Svenskt deltagande i EU:s marina insats utanför Somalias kust (Operation Atalanta).

⁵⁰ Larsson, Hannah (red.): Första främsta (2010), sid. 6ff & 34ff.

⁵¹ * United Nations Security Council Resolution 1851, sid. 3.

behandlar frågan om militär samordning och kapacitetsutveckling medan den andra behandlar rättsliga frågor. Den tredje arbetsgruppen söker stärka rederibranschens interna kunskaps- och beredskapsutveckling, den fjärde arbetar för att förbättra informationsspridningen om sjöröveri och den sista arbetsgruppen koordinerar internationella ansträngningar för att störa piratverksamhetens ekonomi. Sverige deltar i samtliga av dessa kontaktgrupper och utgör en aktiv part i CGPSC:s möten.⁵²

5.3 Strategier för utveckling i Somalia

Redan 1980 påbörjade Sverige ett direkt utvecklingssamarbete med den dåvarande somaliska regeringen. I samband med den somaliska statens kollaps 1991 övergick dock detta samarbete till ett rent humanitärt stöd och sedan dess har Sveriges engagemang tagit sig andra uttryck.⁵³ År 2007 genomförde Sverige en landfokusprocess som innebar att biståndet inriktades mot ett fåtal stater, däribland Somalia, i syftet att höja effektiviteten och kvaliteten i utvecklingssamarbetet. Sverige har även beslutat att fokusera sitt bistånd på tre olika områden; *”demokrati och mänskliga rättigheter, miljö och klimat samt främjande av jämställdhet och kvinnors roll i utvecklingen”*.⁵⁴ Samtidigt har det klartgjorts att vissa länder kan kräva andra insatser, som till exempel avvärning och försoning, innan de tre fokusområdena kan bli aktuella. Under åren 2009-2010 var Sverige involverat i ett flertal rådgivande grupperingar gällande Somalias utvecklingsarbete, däribland United Nations Political Office for Somalia (UNPOS), Intergovernmental Authority on Development (IGAD) och Somalias kontaktgrupp i International Contact Group (ICG).

På svenska regeringskansliets hemsida kan man läsa att *”Sveriges deltagande i Atalanta utgör ett komplement till det svenska politiska och biståndspolitiska engagemang för att bidra till detta, bland annat genom stöd till den så kallade Djiboutiprocessen”*.⁵⁵ Under 2008 träffade Somalias federala övergångsregering regelbundet sin största politiska opponent, Alliance for the Re-liberation of Somalia (ARS), i Djibouti för att diskutera vapenvila, fred och samarbetsmöjligheter. Djiboutiprocessen var framgångsrik på så sätt att en vapenvila faktiskt förhandlades fram och att de båda parterna enades om att bilda en samlingsregering. I efterhand har det dock visat sig att Djiboutiprocessens framgångar spelat mycket liten roll för

⁵² * Utrikesdepartementet – Pressmeddelande – Kontaktgrupp mot piratverksamhet fortsätter arbetet.

⁵³ * Vårt arbete i Somalia – Akut stöd ska ge stabilitet i Somalia.

⁵⁴ * Regeringsbrev för budgetåret 2009 avseende Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete, sid. 1f.

⁵⁵ * Regeringskansliet – Ansvarsområden – Utrikespolitik och internationellt samarbete – Länder och regioner – Afrika – Somalia.

Somalia som helhet eftersom ett flertal stora politiska aktörer som till exempel Hizbul Islam och al-Shabaab stängts ute från förhandlingarna.⁵⁶ Det svenska regeringskansliet instämmer helt med denna kritik men menar att ”*processen fortsätter dock och parlamentet har utvidgats för att möjliggöra ett ökat deltagande av oppositionen*”.⁵⁷

I ett regeringsbeslut från 2007 om förhållningssätt för utvecklingssamarbete med Somalia fastslås att målet är ”*att främja varaktig försoning, stabilitet och återupprättandet av ett effektivt samhällsstyre, vilket krävs för att kunna uppnå det svenska övergripande målet om fattigdomsbekämpning*”.⁵⁸ Bilagan till beslutet innehåller dessutom ett antal punkter som komponenter det svenska biståndet skall omfatta, bland annat det humanitära stödet via FN och Internationella Rödakorskommittén (ICRC), bidrag via EU:s gemensamma biståndsbudget samt stöd för fred och försoning med hänsyn till de överenskommelser som fattades vid bildandet av TFG. En utav punkterna klargör att stödet till svenska och internationella organisationer skall gå till dem som har en ”*verksamhet inriktad på sociala behov, konfliktförebyggande och försoning*”.⁵⁹ Detta regeringsbeslut förlängdes 2008 för att gälla fram till sommaren 2009.

Under sommaren 2009 beslutade regeringen om ett nytt förhållningssätt där citatet från ovanstående förhållningssätt återkommer ordagrant och styrpunkterna endast skiljer sig marginellt från de tidigare, dock har en hel del lagts till i det nya förhållningssättet.⁶⁰ Framförallt uppmanar det till hänsyn gällande FN:s Somalia Reconstruction and Development Programme, de överenskommelser som ingåtts i samband med Djiboutiprocessen samt EU:s Somalia Joint Strategy Paper. I förhållningssättet förtydligas dessutom att den somaliska regeringen:

”*måste visa att man kan [...] få igång en grundläggande fungerande ekonomi som också kan leda till ökade inkomstmöjligheter för många ungdomar som ser få andra inkomstmöjligheter än organiserad brottslighet eller att ta värvning i fundamentalistiska väpnade grupper*”⁶¹

⁵⁶ Kasaija, Apuuli Phillip, “The UN-led Djibouti peace process for Somalia 2008-2009: Results and problems” i Hesse, Brian (red.): *Somalia: State Collapse, Terrorism and Piracy* (2011), sid. 13ff.

⁵⁷ * *Regeringskansliet – Ansvarsområden – Utrikespolitik och internationellt samarbete – Länder och regioner – Afrika – Somalia.*

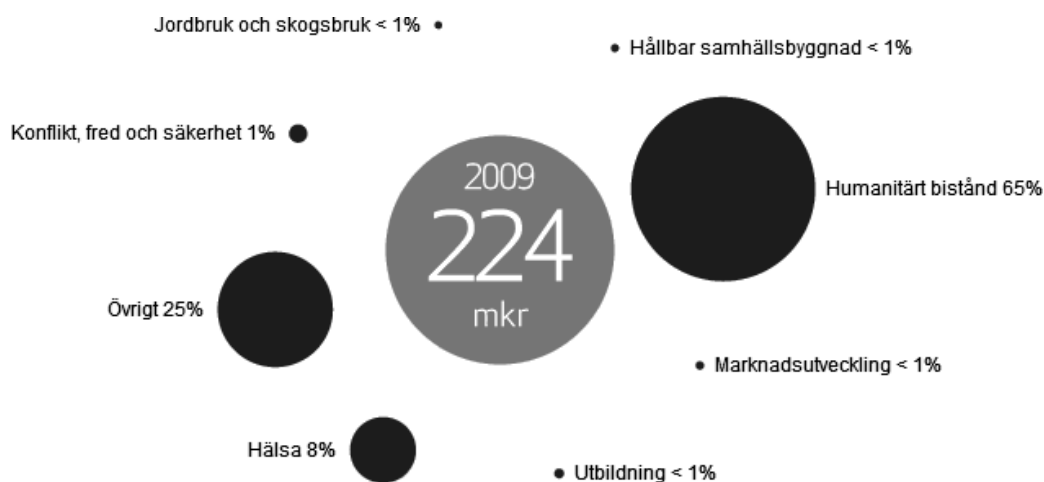
⁵⁸ * *Bilaga till UD2007/5267/AF, Förhållningssätt för utvecklingssamarbete med Somalia*, sid. 2.

⁵⁹ *Ibid.* sid. 2.

⁶⁰ * *Regeringsbeslut UF2009/49469/AF, Förhållningssätt för utvecklingssamarbete med Somalia*, sid. 1.

⁶¹ * *Bilaga till UF2009/49469/AF, Förhållningssätt för utvecklingssamarbete med Somalia*, sid. 2.

Under 2009-2010 gav Sverige sammanlagt 67,4 miljarder kronor i bistånd till olika projekt runt om i världen varav 65 procent av pengarna gick till bilaterala projekt via bland annat Sida, UD, Rikspolisstyrelsen, Statens räddningsverk och Svenska institutet. De övriga 35 procenten gick till olika multilaterala organisationer som till exempel FN, Världsbanken och Internationella Rödakorskommittén.⁶² Dessa 35 procent kommer inte att behandlas i denna undersökning av tidigare nämnda skäl. Utifrån det bilaterala biståndet gick totalt 415 miljoner kronor till Somalia som fördelat på 216 utbetalningar. Samtliga av dessa utbetalningar kom ifrån Sida utom en som var en nödutbetalning direkt ifrån UD.

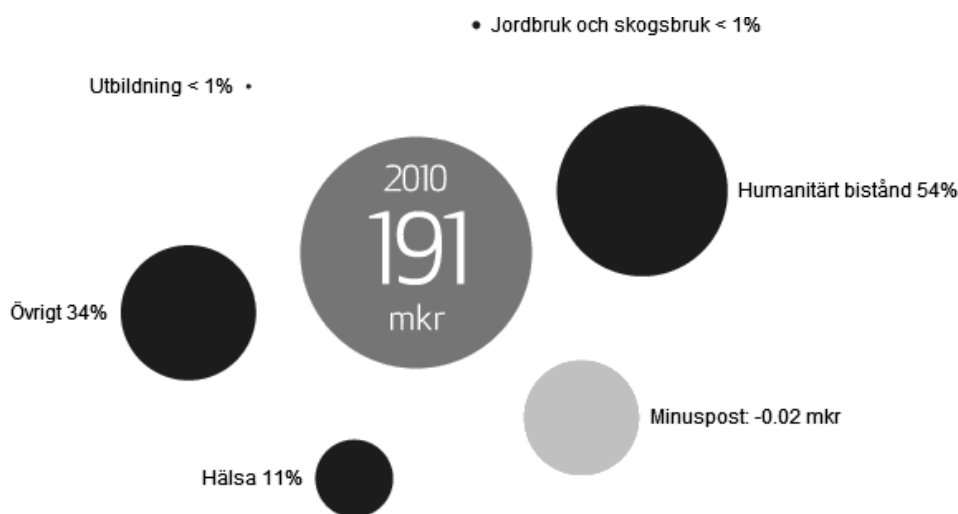
Figur 1: Fördelning av svenskt bistånd till Somalia 2009 enligt Openaid.se.

Sveriges bilaterala bistånd till Somalia uppgick 2009 till runt 224 miljoner kronor fördelat på 109 utbetalningar. Av de åtta biståndssektorer som presenteras i Figur 1 finns bara två som är intressanta i denna undersökning, *Konflikt, fred och säkerhet* samt *Övrigt*. Flera sektorer har fått mindre än en procent av det totala biståndet och kan därför anses vara försumbara samtidigt som de flesta sektorer inte kan anses beröra undersökningens syfte. Sektorn *Konflikt, fred och säkerhet* innehåller en enda post utbetalad av UD till UNPOS för att tillhandahålla akut evakuering av skadade somaliska läkarstudenter i samband med ett bombdåd i Mogadishu.⁶³ Sektorn *Övrigt* innehåller först och främst en rad utbetalningar i form av ramavtal med bland annat Forum Syd och Diakonia. Övriga utbetalningar gick till insatser med demokratifokus, däribland FN:s program för lokal demokrati och valstöd till Somaliland, samt säkerhetsfokuserade insatser, bland annat minröjning och avvärjning, genom

⁶² * Openaid.se – Sveriges totala bistånd.

⁶³ * Openaid.se – Somalia – Insats 2009 – UNPOS Somalia.

Danish Demining Group (DDG), och en riskanalysgrupp med fokus på NGO:s verksamma i Somalia.⁶⁴

Figur 2: Fördelning av svenskt bistånd till Somalia 2010 enligt Openaid.se.

Under 2010 uppgick Sveriges bilaterala bistånd till Somalia till runt 191 miljoner kronor fördelat på 107 utbetalningar. I Figur 2 finns endast sex biståndssektorer med varav en är en minuspost. Från året innan har sektorerna *Konflikt, fred och säkerhet*, *Marknadsutveckling* och *Hållbar samhällsbyggnad* försvunnit. Två sektorer har fått mindre än en procent av det totala biståndet och endast en sektor kan anses vara relevant för denna undersökning. Återigen innehåller sektorn *Övrigt* en rad utbetalningar i form av ramavtal till olika NGO:s och många av de resterande utbetalningarna kan kategoriseras som insatser med demokratifokus och säkerhetsfokuserade insatser. Dock finns det nya insatser från föregående år som är inriktade på konfliktförebyggande rådgivning, genom Life and Peace Institute (LPI), och genusfokuserad fattigdomsprevention, genom FN: utvecklingsprogram (UNDP).⁶⁵

Mellan 2009 och 2010 sjönk biståndet till Somalia med 15 procent samtidigt som det totala svenska biståndet sjönk med 6 procent. Orsaken till detta är okänt men klart är att det inte är del av någon trend då biståndet till Somalia under 2011 ökade till 403 miljoner kronor, en ökning med 47 procent jämfört med föregående år.⁶⁶

⁶⁴ * Openaid.se – Somalia – 2009.

⁶⁵ * Openaid.se – Somalia – 2010.

⁶⁶ * Openaid.se – Somalia – 2011.

Somalia Joint Strategy Paper (JSP) är ett ramverk gällande EU:s utvecklingsarbete i Somalia under perioden 2008-2013 och skapades med Sverige som en framstående bidragare. Ramverket understryker *“the need to sustain peace in post-conflict situations by developing a more coherent and smooth transition between short-term (humanitarian assistance) and long-term (development) strategies in post-conflict situations”*.⁶⁷ Vidare lägger JSP tyngdvikten på tre omfattande punkter; att bygga en fungerande rättsstat på grunder av fred och säkerhet, att skapa och förbättra offentliga och privata ekonomier för ökad sysselsättning och fattigdomsreduktion samt att avvärja och återintegrera klaner, grupperingar och individer. Gällande ökad sysselsättning och fattigdomsreduktion hänvisar ramverket bland annat till Somalias fiskerika vatten och föreslår en lösning gällande områdets exploatering av utländska fiskare:

“As for fisheries, it should be noted that one of the priorities of the EU in this area is the fight against illegal, unreported and unregulated (IUU) fishing activities which undermine the economy and sustainability of a third country. In this regard, the establishment of viable security conditions in the Somalia Economic Exclusive Zone (EEZ) could play an important role in order to enhance the fight against IUU activities”⁶⁸

Sverige är en ekonomiskt och diplomatiskt aktiv medlem i både Världsbanken och Internationella valutafonden (IMF). Även om den roll Sverige spelar i dessa organisationer är förhållandevis liten bidrar dessa till en lång rad utvecklingsprojekt runt om i världen, bland annat i Somalia. Under 2007 tog Världsbanken fram ett plan för Somalia som klargjorde organisationens intentioner för landet under de följande två åren. Världsbanken nämner att överflödet av handeldvapen är en orsak till kriminaliteten i landet och att lån bör vara inriktade på *“Public administration, service delivery and economic development to address areas with crime, insecurity, or conflict”*.⁶⁹ Världsbanken belyser även fiskeverksamhetens roll i Somalias ekonomiska utveckling och efterfrågar reglering och licensering av fisket utanför Somalias kust.⁷⁰ IMF bröt kontakten med Somalia efter statens kollaps 1991 och erkände den nya regeringen först under våren 2013. I samband med erkännandet klargjorde IMF att det ändå inte är aktuellt med nya lån till Somalia då landet har inestående fordringar på 352 miljoner USD.⁷¹

⁶⁷ * *EU Somalia Joint Strategy Paper for the period 2008-2013*, sid. 7.

⁶⁸ *Ibid.* sid. 23.

⁶⁹ * *Interim Strategy Note for Somalia*, sid. 36.

⁷⁰ *Ibid.* sid. 15 & 37.

⁷¹ * *IMF Recognizes the Federal Government of Somalia After 22-year Interval*.

6. Analys

6.1 Sveriges arbete berörande somaliska pirater åren 2009-2010

Sveriges båda marina insatser utanför Somalias kust hade som uppdrag att eskortera FN:s livsmedelsprogram (WFP) fartygstransporter till Somalia, skydda sjöfarten i och kring Adenviken, störa och avskräcka piratverksamhet i samma område samt övervaka fiskeverksamheten inom Somalias territoriella vatten. Att störa och avskräcka piratverksamhet kan ses som uppdragets huvudmål då detta kommer att uppfyllas även då uppdragets övriga delar utförs.

Sveriges insatser genomfördes med militära medel men frågan är vilken form av säkerhet den syftade till att stärka. Internationella fredsbevarande styrkor kan användas för att stärka en stats bristande *military security* vid hot från andra stater eller vid hot från interna grupperingar. I fallet *somaliska pirater* handlar dock de svenska insatserna snarare om att stävja brottslighet längs med kusten och övervaka sjöfarten, arbetsuppgifter jämförbara med den svenska kustbevakningen som ju är en civil myndighet. Frågan blir alltså ifall insatserna skall ses som militära, alltså ett bidrag till Somalias *military security*, eller polisiära, alltså ett bidrag till Somalias *regime security*. Svaret kan bli både och eftersom en internationell styrka faktiskt kan förväntas fylla båda dessa roller. Samtidigt kan svaret bli ingendera eftersom man kan dra slutsatsen att det är rätten att agera enligt gällande lagar för internationellt vatten som genom resolution 1816 även sträcks över Somalias territoriella vatten. En sak är i alla fall helt klar, Sveriges insatser var menade som en ersättning för den somaliska statens obefintliga våldsmonopol inom sitt territoriella vatten.

WFP:s fartyg till Somalia är ett i längden otillräckligt men samtidigt grundläggande bidrag till *human security* och en ersättning för Somalias bristande sociala skyddsnät, med andra ord ett mindre tillskott till *regime security* och *human security*. Sveriges, och Operation Atalantas, eskort av detta basala humanitära stöd bör anses som avgörande för att man skall kunna bygga en grund för fortsatt positiv utveckling av Somalia. Operation Atalantas uppdrag att övervaka fiskeverksamheten i Somalias territoriella vatten kan anses lägga en positiv grund för både *economic security* och *human security*. Eftersom övervakningen kan komma att avskräcka illegalt fiske kan man dra slutsatsen att denna viktiga naturresurs stannar i somaliska händer. Detta skulle kunna leda till möjligheten att bygga upp en välfungerande fiskeindustri som i sin

tur skulle ge en ökad sysselsättning, öppna upp för internationella handelsmöjligheter och ge befolkning med en någorlunda säkrad tillgång till föda vilket skulle främja *human security*.

Det finns dock ett par problem med Operation Atalantas aktiviteter utanför Somalias kust. Uppdraget att skydda sjöfart i och kring Adenviken kan bidra till *economic security* för Somalia men endast om fartygen skall bedriva handel i Somalia eller i Somalias grannländer. Oftast handlar det dock om fartyg som endast passerar och det blir helt enkelt en fråga om att skydda andra länders handel och ekonomiska intressen. Att avskräcka piratverksamheten utanför Somalias kust kan rent av anses ha negativa effekter på Somalias *economic security* eftersom det mycket plötsligt skulle rubba de lokala ekonomier som piratverksamheterna byggt upp och understödjer. Utan alternativ till de piratunderstödda ekonomierna kan ett avskräckande av piratverksamheten drabba både *regime security* i Somaliland och Puntland samt *human security* för hela befolkningen negativt.

Sverige har en lång historia av bistånd till Somalia och landet är numer ett av de få länder där det har funnits tydliga förhållningssätt till utvecklingssamarbetet. I Sveriges engagemang gentemot Somalia kan man se tre olika strategier som verkar styra verksamheten. För det första verkar Sverige satsa på att ha en aktiv närvaro i de internationella grupperingar som har Somalias utveckling som fokus, däribland Djiboutiprocessen samt då EU:s Somalia Joint Strategy Paper författades. För det andra går en stor del av det svenska biståndet till kortsiktiga och akuta humanitära åtgärder av den enkla anledningen att den somaliska regeringen inte självt har möjligheten att tillgodose sin befolkning med denna grundläggande del av *human security*. För det tredje verkar Sverige satsa det resterande biståndet på mer långsiktiga insatser inom *human security* och *regime security*, däribland försoning, konfliktprevention och statsbyggande. Syftet med dessa fokusområden verkar vara att en fungerande somalisk stat i det långa loppet självt skall kunna ombesörja sin befolkning med *economic security* i form av ett fungerande ekonomiskt system och en mer långsiktigt *human security* i form av sysselsättning, fattigdomsbekämpning och sociala skyddsnät. Detta syfte förefaller extra tydligt då Sveriges regering i förhållningssättet från 2010 ålägger somaliska regeringen att skapa inkomstmöjligheter och en fungerande ekonomi särskilt inriktad på landets yngre befolkning så dessa inte lockas in i organiserad brottslighet likt piratverksamheten längs med kusten.

6.2 Perspektivet *security-development-nexus* appliceras

Som tidigare berört handlar *security-development-nexus*-teorin generaliserande om att utveckling utgör grunden för säkerhet och vice versa. Om detta perspektiv appliceras som en måttstock på Sveriges avsedda engagemang i frågan om *somaliska pirater* beror slutsatserna helt och hållet på hur generöst man tolkar Sveriges olika politiska beslut och dokument som lett fram till de diplomatiska, ekonomiska och militära insatserna.

På så sätt de militära insatserna ME01 och ME02 har rapporterats utgjorde de en fundamental del i Somalias *regime security* genom att avskräcka och hantera organiserad brottslighet till havs på samma sätt som en kustbevakning skulle ha gjort. I samma roll skall svenska fartyg säkerställt att kortsiktig *human security*, i form av nödhjälp, nådde sina avsedda hamnar. Denna nödhjälp skall inte bara ha haft grundläggande humanitära aspekter utan kan även ses som avgörande för att det svenska biståndsarbetet skall kunna ge någon effekt. Insatserna skall dessutom ha skyddat Somalias *economic security* genom att övervaka en av landets viktigaste naturresurser, fisken, från illegal exploatering. Samma naturresurs omnämns som en potentiell källa för sysselsättning och ekonomi om den somaliska regeringen utvecklar den lokala fiskeindustrin.

Sveriges bistånd skall samtidigt ha satsats på att stötta Somalia i sitt statsbyggande så att denna i framtiden skall kunna ta hand om sin befolkning utan akut nödhjälp (*human security*), kunna skapa en välfungerande ekonomi utan varken bistånd eller brottslighet (*economic security*) samt kunna upprätthålla lag och ordning utan internationella insatser (*regime security*). Det långsiktiga syftet kan alltså ses som att FN:s livsmedelsprogramms akuta nödinsatser inte längre skall behövas, att somalier skall finna meningsfull sysselsättning och inte tvingas in i organiserad brottslighet samt att Somalia skall ha en egen polis och ett eget rättväsende för att kunna hantera de som ändå begår kriminella handlingar.

Ovanstående tolkning av empirin tyder på att besluten och dokumenten bakom Sveriges olika insatser i Somalia 2009-2010 mycket väl har samverkat, överlappat och kompletterat varandra utifrån ett *security-development-nexus*-perspektiv. Tolkningen är dock mycket generöst gjord då det inte finns en enda faktisk koppling mellan de olika insatserna, ingenstans nämns den andra partens insatser och hur dessa påverkar resultatet. Det finns ingen uttalad plan eller samlat dokument om hur insatserna skall samverka, överlappa och komplettera varandra för att kunna stärka varandra. Egentligen kanske det är så att de svenska insatserna inte alls

genomsyras av ett *security-development-nexus*-perspektiv och att det istället är ett exempel på att även en blind höna kan finna korn. Problemet är dock att denna höna kan uppfattas ha hittat alltför många korn, Sverige har gjort alltför många rätt i författandet av sina beslut och dokument bakom engagemanget i Somalia, för att det skall kunna bortförklaras som lyckosamma sammanträffanden.

Ovanstående resonemang berör beslut och dokument bakom Sveriges engagemang i Somalia generellt och kan sammanfattas som ett något tveksamt och villkorat ja på frågan om Sverige ser till ett *security-development-nexus*-perspektiv när insatser och styrdokument utformades. Frågan som ställdes i denna uppsats var dock hur väl de olika insatserna samverkat, överlappat och kompletterat varandra gällande frågan *somaliska pirater* utifrån sagda perspektiv. Detta är mycket svårare att svara på. Den fokus som de svenska militära insatserna fick i nyhetsmedia handlade just om de *somaliska piraterna*, men om man granskar propositionerna, betänkandena och Operation Atalantas uppdrag var de *somaliska piraterna* bara en mycket liten del av sammanhanget, insatserna innebar så mycket mer än så. I de svenska förhållningssätten till utvecklingssamarbete med Somalia nämns inte ordet pirater alls, inte heller i EU:s Somalia Joint Strategy Paper (JSP). I vissa fall tar man upp frågan om organiserad brottslighet i Somalia men då mycket sparsamt och i sin allra bredaste tolkning. Man skulle kunna säga att den ursprungliga frågan på sätt och vis är felställd då besluten och dokumenten bakom Sveriges insatser i Somalia inte direkt handlat om *somaliska pirater* utan om att bygga en stat där fenomenet *somaliska pirater* inte kan, eller vill, få en plats.

Avslutningsvis kan man alltså säga att besluten och dokumenten bakom det svenska arbetet, säkerhets- och utvecklingsmässigt, gällande frågan om *somaliska pirater* åren 2009-2010 egentligen aldrig handlade om *somaliska pirater* som ett separat fenomen utan som en produkt av den somaliska statens kollaps. De *somaliska piraterna* bör ses som ett mycket litet problem i den mycket större utmaningen att bygga en trygg, rättvis och ekonomiskt välfungerande somalisk stat. En utmaning som Sverige utifrån undersökta dokument förefaller bemöta med säkerhets- och utvecklingsinsatser grundade i, eller åtminstone inspirerade av, ett *security-development-nexus*-perspektiv.

7. Avslutning

7.1 Slutsatser

Den första frågeställningen besvarades genom att Sveriges säkerhets- och utvecklingsarbete presenteras utifrån tidigare nämnda metod. Sverige har genom EU NAVFOR Somalia (Operation Atalanta) utfört marina insatser i Somalia 2009-2010. Fartyg ur den svenska flottan har enligt utsaga framgångsrikt eskorterat fartyg från FN:s livsmedelsprogram (WFP), gripit pirater som attackerat förbipasserande handelsfartyg och övervakat fisket i Somalias territoriella vatten. Dessa insatser kan anses ha bidragit till Somalias *human security*, *economic security* och *regime security* genom att de skulle ha säkerställt att grundläggande akuthjälp nått sina destinationer, övervakat en av Somalias viktigaste ekonomiska resurser och, i generella drag, utfört det uppdrag som en nationell kustbevakning utför.

Utöver detta har Sverige ett bilateralt utvecklingssamarbete med Somalia och ingår i flertalet multilaterala utvecklingssamarbeten med Somalia i fokus. Sverige har dessutom deltagit aktivt i arbetet att ta fram multilaterala biståndsstrategier för Somalia där bland annat demokrati, sysselsättning och avväpning omnämns. Större delen av det svenska biståndet gick under 2009-2010 enligt utsaga till akuta humanitära insatser där det långsiktiga värdet är relativt lågt. De mer långsiktiga insatserna har enligt rapporteringarna främst varit inriktade på statsbyggande genom demokratiarbete och valstöd samt på konfliktförebyggande genom rådgivning och avväpning. Svenskt bilateralt bistånd kan alltså anses ha haft intentionen att bidra kortsiktigt till Somalias *human security* och långsiktigt till Somalias *regime security*.

Den andra frågeställningen är mycket svår att ge ett tydligt svar på då svaret helt beror på hur generöst man väljer att tolka syftet med Sveriges olika insatser i Somalia 2009-2010. Å ena sidan kan intentionerna bakom Sveriges insatser anses täcka ett brett spektrum av de begrepp som omnämndes i teoriavsnittet och att intentionen bakom dessa insatser har varit att de skall ha överlappat, samverkat och kompletterat varandra på ett tillfredsställande sätt. Å andra sidan kan det röra sig om att den ena handen egentligen inte vet vad den andra gör och att även en blind höna kan finna korn. I denna uppsats kan man, baserat på slutsatserna från den första frågeställningen, dra slutsatsen att Sverige haft intentionen att agera utifrån det presenterade *security-development-nexus*-perspektivet i frågan om ett somaliskt statsbyggande. Detta görs dock med medvetenheten om att tolkningarna av det analyserade materialet är generösa och positiva. Samtidigt kan man dra slutsatsen att Sverige inte alls haft

intentionen att behandla frågan om *somaliska pirater* som en enskild fråga utan endast som en konsekvens av Somalias brist på en fungerande stat. Man kan alltså inte säga att Sverige haft intentionen att arbeta utifrån det presenterade *security-development-nexus*-perspektivet i frågan om *somaliska pirater* som ett enskilt problem utan att de haft intentionen att göra det utifrån perspektivet att *somaliska pirater* endast är ett litet problem inuti ett mycket större.

7.2 Slutdiskussion

7.2.1 Är somaliska pirater ett problem?

Slutsatsen i denna uppsats är att man kan säga att Sverige haft intentionen att arbeta utifrån det presenterade *security-development-nexus*-perspektivet i sitt engagemang i Somalia, det finns utrymme till att göra denna tolkning trots att det inte finns några direkta uttalanden om detta perspektiv. Samtidigt går det inte att säga ifall detsamma gäller för den specifika frågan om *somaliska pirater* under åren 2009-2010 eftersom denna fråga egentligen inte behandlas alls som ett separat problem utan endast som en konsekvens av andra problem. Sveriges mål har heller inte varit att få stopp på piratverksamheten utan att störa den. Samtidigt har Sverige haft intentionen att ge den somaliska regeringen möjligheten att inte bara ta över piratbekämpningen självt, utan även skapa ett ekonomiskt och socialt klimat som möjliggör stabilare, fredligare och säkrare sysselsättningar för den somaliska befolkningen.

Detta är kanske inte så konstigt ifall man tittar på det hela ur perspektivet att Somalias utveckling inte är Sveriges eller några multilaterala konstellationers ansvar, utan den somaliska statens. Den somaliska regeringen kan anses arbeta så gott den kan med att få till en positiv utveckling i landet men att den ideligen störs av andra frågor, både akuta och varaktiga, där frågan om *somaliska pirater* är en av dem. Frågan om *somaliska pirater* får dessutom extra vikt då det internationella samfundet trycker på för att den somaliska regeringen skall göra någonting åt saken. Då den somaliska staten för närvarande inte har resurser nog att ta tag i denna fråga ber den somaliska regeringen FN om hjälp och därigenom läggs grunden för resolution 1816 som delvis åsidosätter Somalias territoriella okränkbarhet och därigenom skapar möjligheten till multilaterala militära insatser. Då Sverige genom EU NAVFOR Somalia, Operation Atalanta, svarade på Somalias fråga om stöd gällande piratfrågan tilläts den somaliska staten att fokusera på andra frågor, däribland utvecklingsfrågan. Sveriges militära insats kan alltså anses ha haft intentionen att ge Somalia

förutsättningarna att, med stöd från bland annat svenska biståndsinsatser, bygga en positiv utveckling efter egen förmåga, egna förutsättningar och egna behov.

Sverige har, via en mängd olika bi- och multilaterala kanaler och insatser, utifrån granskade beslut och dokument haft intentionen att vara ett stöd för den somaliska regeringen i dess arbete att förebygga konflikter och bygga en välfungerande stat. Samtidigt får man understryka att inte en enda gång har Sverige, eller någon annan stat för den delen, kunnat ses som ansvarigt för det som skett, och sker, i Somalia. Somalia är, i det internationella samfundets ögon, fortfarande en suverän stat med ansvar för det som sker innanför dess territoriella gränser, frågan om *somaliska pirater* inkluderat. Det är högst troligt att det är av denna anledning som det inte finns några uttalade planer för hur Sverige skall hantera frågan om *somaliska pirater*, det är helt enkelt inte Sveriges problem utan Somalias eget.

7.2.2 Vad mer kan man säga?

Under tiden denna uppsats skrivits har det framkommit en hel del tankar och idéer om vad som hade kunnat ha gjorts annorlunda och som hade varit intressant att titta närmare på. Det finns dessutom mängder av tankeväckande information som egentligen inte alls haft med uppsatsens ämne att göra. Detta delkapitel kommer att kretsa kring just dessa tankar.

På grund av resursbrist finns det mycket som inte har kunnat ändras på eller som inte har fått plats i den slutgiltiga versionen. Därför finns det gott om utrymme för att göra denna uppsats på ett annat sätt eller bygga på dess ramverk. Till att börja med kan man titta på uppsatsens frågeställning och konstatera att den, med facit i hand, kanske var snett konstruerad då den förutsätter att frågan om *somaliska pirater* är ett enskilt problem för Sverige på samma sätt som den presenteras i FN:s säkerhetsråds resolutioner. Man kan även ta upp de saker som redan nämnts i uppsatsens inledning, behovet av en analys av Sveriges utvecklingssamarbete med Somalia ur ett historiskt perspektiv och en mycket djupare undersökning av vart de svenska biståndspengarna tar vägen, bilateralt och multilateralt. Förslagsvis skulle man använt sig av OECD:s databaser för att undersöka Sveriges bistånd istället för Openaid.se för att få ett mer korrekt undersökningsmaterial. Vidare skulle man kunna titta närmare på vilka faktorer inom utvecklingsarbete som påverkar frågan om *somaliska pirater*, i denna uppsats är utgångspunkten mer eller mindre att allt gör det utom den mest akuta nödhjälpen. Man skulle även kunna titta närmare på AMISOM:s uppdrag och se hur, om alls, deras arbete påverkar

det svenska utvecklingssamarbetet. I uppsatsen finns det dessutom utrymme för att undersöka varför Sverige inte engagerat sig militärt i Somalia tidigare när det ändå finns en så pass lång utvecklingssamarbetshistoria.

Utöver att bygga på den existerande undersökningen finns det flera helt nya frågor som har dykt upp under arbetets gång. En sådan fråga är i vilken mån det svenska utrikesdepartementet eller andra myndigheter utreder Sveriges internationella insatser, diplomatiska, politiska, ekonomiska och militära, utifrån ett *security-development-nexus-perspektiv*. En annan fråga är när en fredsbevarande insats är att betrakta som militär och när den snarare är polisiär och vilken skillnad detta gör på *security*-begreppen i synnerhet och säkerhetsbegreppet i allmänhet. Slutligen skulle man kunna inkludera den så kallade Parisdeklarationen i undersökningen.⁷² Denna deklaration, som på grund av resursbrist inte ens nämns i denna uppsats, kräver mer ansvar från mottagarländerna i form av politiska och ekonomiska reformer samtidigt som givarna åläggs att utforma metoder för att anpassa biståndet till varje enskilt mottagarland. Man skulle till exempel kunna fråga vilken inverkan denna har haft på svenskt bistånd och hur väl Sverige har nått upp till de mål som finns specificerade i deklarationen.

Under detta kapitel kan det även vara lämpligt att lyfta fram vad som hänt i frågan om *somaliska pirater* under senare tid. År 2011 röstades resolution 1976 igenom där FN uppmanade omvärlden till att, bland annat ekonomiskt, bistå somaliska myndigheters antipiratarbete. Med Förenade Arabemiraten som huvudsponsor bildades samma år Puntland Maritime Police Force vars uppdrag lyder: *“promotes peace and stability in the region by deterring, detecting, and eradicating piracy, illegal fishing and other coastal crimes; protecting marine resources; and delivering much-needed humanitarian relief supplies to the Somali people”*.⁷³ Även om Operation Atalanta fortsätter har alltså Puntland numer en lokal kustbevakning vars uppdrag gör framtida internationella insatser i just det området överflödiga.

Samtidigt finns det flera internationella organisationer som just pekar på att frågan om *somaliska pirater* inte går att komma till rätta med ifall man inte går till roten av problemet, nämligen bristen på en fungerande stat. I april 2013 publicerade till exempel Världsbanken en

⁷² * *The Paris Declaration on Aid Effectiveness (2005) and the Accra Agenda for Action (2008)*.

⁷³ * *About – Puntland Maritime Police Force*.

studie som sammanfattningsvis menar att *“The global fight against piracy in Somalia has centered on prosecuting pirates and mobilizing naval forces. But to get to the root cause of the problem, the international community must focus on helping the nation build a functional political system”*.⁷⁴ Samtidigt som detta bådär mycket gott för Somalias framtid finns det ännu många stora hinder på vägen. Inte minst i det att omvärlden fortfarande ser Somalia som en enskild stat samtidigt som den unga generationen i Somaliland och Puntland aldrig har upplevt något annat än dessa områden som mer eller mindre självständiga. Dessutom måste man ta hänsyn till den befolkning som endast har vaga minnen, om ens några, av en närvarande statsapparat. Det är inga hinder man överkommer lättvindigt men med en engagerad och vital somalisk regering samt ett fortsatt ekonomiskt och militärt stöd från omvärlden finns det stora chanser att det faktiskt går vägen.

⁷⁴ * *Ending Somali Piracy: Go After the System, Not Just the Pirates.*

8. Källförteckning

Buur, Lars, Jensen, Steffen & Stepputat, Finn. "The Security-Development Nexus" i Buur, L., Jensen, S. & Stepputat, F. (red.): *The Security-Development Nexus*. (2007). Uppsala: Nordiska Afrikainstitutet; Cape Town: HSRC Press.

Esaiasson, Peter, Gilljam, Mikael, Oscarsson, Henrik & Wängnerud, Lena. *Metodpraktikan*. (2007). Stockholm: Norstedts juridik.

Dent, Christopher M. "Economic security" i Collins, Alan. (red.): *Contemporary Security Studies*. (2010). Oxford: Oxford University Press.

Gilje, Nils & Grimen, Harald. *Samhällsvetenskapernas förutsättningar*. (2003). Göteborg: Daidalos.

Glaser, Charles L. "Realism" i Collins, Alan. (red.): *Contemporary Security Studies*. (2010). Oxford: Oxford University Press.

Hermerén, Göran, Gustafsson, Bengt & Bo Pettersson. *God forskningssed*. (2011). Stockholm: Vetenskapsrådet.

Hesse, Brian J. "Where Somalia works" i Hesse, Brian. (red.): *Somalia: State Collapse, Terrorism and Piracy*. (2011). London: Routledge.

Ibrahim, Mohamed. "Somalia and global terrorism: A growing connection?" i Hesse, Brian. (red.): *Somalia: State Collapse, Terrorism and Piracy*. (2011). London: Routledge.

Jacksson, Richard. "Regime security" i Collins, Alan. (red.): *Contemporary Security Studies*. (2010). Oxford: Oxford University Press.

Karlsson, Svante. *Freds- och konfliktkunskap*. (2004). Lund: Studentlitteratur.

Kasaija, Apuuli Phillip. "The UN-led Djibouti peace process for Somalia 2008-2009: Results and problems" i Hesse, Brian. (red.): *Somalia: State Collapse, Terrorism and Piracy*. (2011). London: Routledge.

Kerr, Pauline. "Human security" i Collins, Alan. (red.): *Contemporary Security Studies*. (2010). Oxford: Oxford University Press.

Larsson, Hannah. (red.): *Första främsta*. (2010). Stockholm: Försvarsmakten.

Menkhaus, Kenneth. "Beyond the Conflict Trap in Somalia" i Tschirgi, Neclâ, Lund, Michael S. & Mancini, Francesco. (red.): *Security & Development* (2010). Boulder: Lynne Rienner Publishers.

Morgan, Patrick. "Liberalism" i Collins, Alan. (red.): *Contemporary Security Studies*. (2010). Oxford: Oxford University Press.

Palm, Anders. "Att tolka texten" i Bergsten, Staffan (red.): *Litteraturvetenskap – en inledning*. (2002). Lund: Studentlitteratur.

Pham, Peter J. "Putting Somali piracy in context" i Hesse, Brian (red.): *Somalia: State Collapse, Terrorism and Piracy*. (2011). London: Routledge.

Picciotto, Robert, Olonisakin, Funmi & Clarke, Michael. *Global Development and Human Security*. (2005). Stockholm: EGDI Secretariat, Ministry for Foreign Affairs.

Roe, Paul. "Societal security" i Collins, Alan. (red.): *Contemporary Security Studies*. (2010). Oxford: Oxford University Press.

Samatar, Said S. "An open letter to Uncle Sam: America, pray leave Somalia to its own devices" i Hesse, Brian (red.): *Somalia: State Collapse, Terrorism and Piracy*. (2011). London: Routledge.

Sheehan, Michael. "Military security" i Collins, Alan. (red.): *Contemporary Security Studies*. (2010). Oxford: Oxford University Press.

Spears, Ian S. *Civil War in African States*. (2010). Boulder: FirstForumPress.

Tschirgi, Neclâ, Lund, Michael S. & Mancini, Francesco. "Conclusion" i Tschirgi, N., Lund, M. S. & Mancini, F. (red.): *Security & Development*. (2010). Boulder: Lynne Rienner Publishers.

Elektroniska källor

2005 World Summit Outcome. (2012-10-11).

(<http://daccess-ods.un.org/access.nsf/Get?OpenAgent&DS=A/RES/60/1&Lang=E>)

About – Puntland Maritime Police Force. (2012-12-10).

(<http://pmpf.net/about-2/>)

Betänkande 2008/09:UFöU3, Svenskt deltagande i Europeiska unionens marina insats utanför Somalias kust. (2012-10-17).

(<http://data.riksdagen.se/fil/66192A12-267F-49F1-8358-8685B89FD48C>)

Betänkande 2009/10:UFöU3, Svenskt deltagande i EU:s marina insats utanför Somalias kust (Operation Atalanta). (2012-10-17).

(<http://data.riksdagen.se/fil/D1C174C4-7CE6-41CF-94B6-AE841A3F3B0D>)

Bilaga till UD2007/5267/AF, Förhållningssätt för utvecklingssamarbete med Somalia. (2013-06-04).

(http://www.forumsyd.org/upload/tmp/glufs/sidaud/UD_forhsatt_Somalia_070215.pdf)

Bilaga till UF2009/49469/AF, Förhållningssätt för utvecklingssamarbete med Somalia. (2013-06-04).

(<http://www.regeringen.se/content/1/c6/07/51/51/1451666b.pdf>)

Chalk, Peter. *The maritime dimensions of international security: terrorism, piracy and challenges for the United States*. (2013-09-08).

(http://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/monographs/2008/RAND_MG697.pdf)

Duffield, Mark. "Human security: linking development and security in an age of terror" i Klingebiel, Stephan (red.): *New Interfaces between Security and Development*. (2012-10-09). (http://hawk.ethz.ch/serviceengine/Files/ISN/95955/ipublicationdocument_singledocument/2775b9c9-912f-4fbb-85a4-f02141f43d06/en/Study_13e.pdf)

Ending Somali Piracy: Go After the System, Not Just the Pirates. (2013-06-24). (<http://www.worldbank.org/en/news/feature/2013/04/11/ending-somali-piracy-go-after-the-system-not-just-the-pirates>)

Försvarsmaktens årsredovisning 2009. (2012-10-11). (<http://www.forsvarsmakten.se/upload/dokumentfiler/%C3%A5rsredovisningar/%C3%A5rsredovisning%202009/%C3%85R%2009%20.pdf>)

Försvarsmaktens årsredovisning 2010. (2012-10-11). (<http://www.forsvarsmakten.se/upload/dokumentfiler/%C3%A5rsredovisningar/%C3%A5rsredovisning%202010/Huvuddokument%20%C3%85R%2010.pdf>)

IMF Recognizes the Federal Government of Somalia After 22-year Interval. (2013-06-10). (<http://www.imf.org/external/np/sec/pr/2013/pr13119.htm>)

Interim Strategy Note for Somalia. (2013-06-10). (http://www-wds.worldbank.org/external/default/WDSContentServer/WDSP/IB/2007/07/09/000090341_20070709085342/Rendered/PDF/39951.pdf)

Official Journal of the European Union, Council Joint Action 2008/851/CFSP. (2012-10-16). (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:301:0033:0037:EN:PDF>)

Official Journal of the European Union, Council Decision 2009/907/CFSP. (2012-10-16). (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:322:0027:0027:EN:PDF>)

Openaid.se – Somalia – 2009. (2013-06-07). (<http://www.openaid.se/countries/225>)

Openaid.se – Somalia – 2010. (2013-06-07). (<http://www.openaid.se/countries/225>)

Openaid.se – Somalia – 2011. (2013-06-07). (<http://www.openaid.se/countries/225>)

Openaid.se – Somalia – Insats 2009 – UNPOS Somalia. (2013-06-07). (<http://www.openaid.se/contributions/97964?year=2009>)

Openaid.se – Sveriges totala bistånd. (2013-06-07). (http://www.openaid.se/total_aid)

Proposition 2008/09:108, Svenskt deltagande i Europeiska unionens marina insats utanför Somalias kust. (2012-10-16).

(http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Forslag/Propositioner-och-skrivelser/prop-200809108-Svenskt-delta_GW03108/?text=true)

Proposition 2009/10:84, Svenskt deltagande i Europeiska unionens marina insats utanför Somalias kust (Operation Atalanta). (2012-10-16).

(http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Forslag/Propositioner-och-skrivelser/prop-20091084-Svenskt-deltag_GX0384/?text=true)

Raymond, Catherine Z. *Piracy in Southeast Asia: new trends, issues and responses.* (2013-09-08)

(http://mercury.ethz.ch/serviceengine/Files/ISN/27168/ipublicationdocument_singledocument/bdff0c46-e155-4f45-9a51-9ae71f895498/en/WP89.pdf)

Regeringsbeslut UF2009/49469/AF, Förhållningssätt för utvecklingssamarbete med Somalia. (2013-06-04).

(http://www.regeringen.se/download/8505181c.pdf?major=1&minor=75151&cn=attachmentDuplicator_0_attachment)

Regeringskansliet – Ansvarsområden – Utrikespolitik och internationellt samarbete – Länder och regioner – Afrika – Somalia. (2012-12-10).

(<http://www.regeringen.se/sb/d/2574/a/75151>)

Regleringsbrev för budgetåret 2009 avseende Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete. (2013-06-07).

(http://www.sida.se/Global/About%20Sida/Regleringsbrev/regleringsbrev_2009.pdf)

Somalia Joint Strategy Paper for the period 2008-2013. (2013-06-05).

(http://ec.europa.eu/development/icenter/repository/scanned_so_csp10_en.pdf)

The Paris Declaration on Aid Effectiveness (2005) and the Accra Agenda for Action (2008). (2013-06-24).

(<http://apps.who.int/medicinedocs/en/m/abstract/Js18744en/>)

United Nations Security Council Resolution 1816. (2012-10-16).

(<http://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N08/361/77/pdf/N0836177.pdf>)

United Nations Security Council Resolution 1851. (2012-12-10).

(<http://www.treasury.gov/resource-center/sanctions/Documents/1851.pdf>)

Utrikesdepartementet – Pressmeddelande – Kontaktgrupp mot piratverksamhet fortsätter arbetet. (2013-01-04).

(<http://www.regeringen.se/sb/d/11410/a/126090>)

Vårt arbete i Somalia – Akut stöd ska ge stabilitet i Somalia. (2013-06-04).

(<http://www.sida.se/Svenska/Lander--regioner/Afrika/Somalia/Vart-arbete-i-Somalia/>)

Bilder och figurer

Bild 1. (2012-10-11).

(http://www.pambazuka.org/images/articles/491/horn_map2.gif)

Figur 1. (2013-06-07)

(<http://www.openaid.se/countries/225>)

Figur 2. (2013-06-07)

(<http://www.openaid.se/countries/225>)